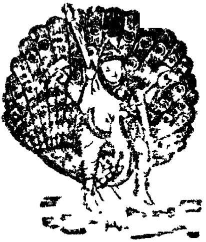
વ્યાજ ગુરૂ, હુંડી શિક્ષક

— અને —

નિત્યકર્મ.

પ્રકાશક

ગુહેવીકર ઝીણાભાઈ નીછાભાઈ મેહતા.

॥ ॐ श्री ॥

વ્યાજ ગુરૂ, હુંડી શિક્ષક;

અને

નિત્ય કર્મ.

રચનાર તથા છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનારઃ—

ઝીણાભાઈ નીછાભાઈ ગણદેવીકર.

શરાફી નામાની સ્કુલના માસ્તર.

પ્રસિદ્ધ કરવાનું ઠેકાણું:—હરીપુરા રૂવાળાનો ટેકરો–સુરત.

દ્વીતિયાવૃતિ પ્રત ૧૦૦૦

સુરત બરાનપુરી ભાગળ ઉપર આવેલા શ્રી "અનાવિલ" પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં ગોવિન્દજી ડાહ્યાભાઈ નાયકે છાપી.

કીંમત ૦–૯–૦ આના.

પ્રસ્તાવના.

આવી નાનકડી બુકને માટે પ્રસ્તાવનાની જરૂરાત તો નથી. પણ અલ્પ ખુલાસાની અગત્યતા હોવાથી થોડી ટાંચણ કરવી અસ્થાને ગણી શકાશે નહિ.

આપણે ત્યાંના ચાલતા વ્યાપારમાં દરેક વ્યાપારીઓને બલ્કે હરકોઇ મનુષ્યને અવાર નવાર લેવડ દેવડ કરવાની જરૂર તો પડે છેજ. અને એ લેવડ દેવડથી વ્યાજુ ધંધાની એક નવીજ લાઈન ઉભી થાય છે. વ્યાજ એકજ રીતે ગણવામાં આવતું નથી તે સૌ કોઇને માલૂમ છે; એથી કરીને વ્યાજુ ધંધામાં વ્યાજ કેવી રીતે ગણવું તેની વારંવાર અઘવડતા આવીને ઉભી રહે છે; જો કે જેઓને વ્યાજ ગણવાની રીત આવડતી છે, તેઓ તો પોતાને કાર્યભાર અચ્છી રીતે ચલાવી શકે છે. પણ જેઓ બીલકુલ અજાણ છે, બલ્કે સાધારણ રીત જાણી શકતા છે, તેઓને માટે અમે "વ્યાજ ગુરૂ" એ નામની બુક તથા હુંડી વિષેની પુરી માહીતિ વાળી "હુંડી શિક્ષક" નામની બુક, અને વૈદીક સંધ્યા અને અગ્નિ હોત્રની "નિત્ય કર્મ"ની બુક છપાવી બહાર પાડવાનું સાહસ કર્યું છે કે જેમાં મારી અલ્પ મતિ પ્રમાણે બીલકુલ ન્યુનતા રાખી નથી તો એ બુક હાથમાં લેવાથીજ માલૂમ પડી આવશે. આ બુક કઈ રીતે ફાયદો ગેરફાયદો થાય છે, તે ખુલ્લું બતાવી આપે છે અને તેથી હરકોઈ ઇસમને ઠગાવાનો બીલકુલ ભય રહેતો નથી.

હું જે કંઇ કરી શકયો છું તે માત્ર મારા લોકમાન્ય ગુરૂજી રામશંકર દુલંભરામ શાસ્ત્રી ગણદેવીકરની તથા દેશાઇ ભગવાનજી રણછોડજી દાંડીકરનીજ પ્રસાદી છે.

જી. ની. માસ્તર.

॥ ओ३म् ॥

અર્પણ.

સદ્ગત પરમ પુજ્ય મારાં માતાજી અને પિતાજી !

આપના અથાક શ્રમ અને અસીમ સ્નેહ વચ્ચે આ આપનો લઘુ બાળક ઉછરી મોટો થયો, અને વિદ્યા પ્રાપ્ત કરી, એ સૌ આપને આભારી છે. એ આપના અપૂર્વ ઉપકારના યત્કિંચિત્ બદલામાં આ પુસ્તક આપને શ્રદ્ધાંજલિરૂપે હાર્દિક સ્નેહથી અર્પીને આપના સ્મરણાર્થે આ પુસ્તકનું મુલ્ય રૂ ૫૦૦) અંકે પાંચસો "અનાવિલ છાત્રાલય" સુરતને સહર્ષ સમર્પણ કરૂં છું.

આપનો કૃતજ્ઞ પુત્ર

ઝીણો કિંવા દાજી.

નિયમ.

૧. પહેલું લખો પછી આપો; અને પહેલું લો પછી લખો.

૨. જે પોતાના મનોવિકારપર જીત મેળવે છે તેને મહા શુરવીર કહેવો.

૩. સલાહ આપવામાં તૈયાર પણ મદદ આપવામાં પાછળ તે મિત્ર ન કહેવાય.

૪. ખરો ભક્ત કોણ ? સંસારમાં જે સરસો રહે મન ઇશ્વર પાસ.

૫. બીજાઓના સદ્દગુણ અને પોતાના દુર્ગુણ શોધતાં શીખો.

૬. પ્રમાણીકતા મેળવો, દયા શોધો, કરકસર શીખો, નિમક હલાલી ઇચ્છો.

૭. સ્વચ્છ હવા, સારો અને સાદો ખોરાક, અંગ કસરત, પુરતો આરામ, નૈતિક શિક્ષણ, બ્રહ્મચર્ય દરેક વિદ્યાર્થીતે ઉપયોગી છે.

૮. વખત એ સોનું છે, દરેક પળનો હિસાબ રાખજો.

૯. વિચાર, ઉચ્ચાર, અને આચારથી કુળ ઓળખાય છે.

૧૦. પરમાર્થ કરવા આજનું કાલ કરો નહિ.

૧૧. સજ્જન કોણ ! અવગુણ ઉપર ગુણ કરે તે.

૧૨. રિપુનાં મુળ, સદ્દગુણુથી ક.પો.

૧૩. અહંકાર અને આબરના સ્વાર્થી લોભે દીલથી વીરૂદ્ધ બોલવું મહા પાપ છે.

૧૪. आत्म नश्च प्रजायाश्च दोष दस्युतमो नृपः જે પોતાના અને પ્રજાના દોષ શું છે, તે સમદ્રષ્ટિથી વિચાર કરે છે તે ઉત્તમ રાજા છે.

૧૫. સચ્ચિદાનંદ પરમાત્માને ચર્મ ચક્ષુથી નહિ પણ જ્ઞાન ચક્ષુથી જોઈ, સત્ય માર્ગે ચાલો સકળ જગતનું કલ્યાણ થાય એવું કર્મ કરો; અને આ અસાર સુખ દુઃખમાં આનંદ રહો.

તથાસ્તુ.

ॐ श्री १।

વ્યાજ ગુરૂ.

વ્યાજ ગુરૂ એટલે દેશાવરમાં ચાલતાં વ્યાજો રીત સહીત ઘર બેઠાં માસ્તર વગર શીખાય એવી બુક.

વ્યાજવહી એટલે ખાતાવહી ઉપરથી જે જે વ્યાજુ ખાતાંઓ હોય તેનું વ્યાજ ગણી રાખવાનો ચોપડો.

વ્યાજ ગણવાની રીત—સાદી અને કાપતી.

સાદી રીત એટલે અસલની રીત એવી કે જમા રૂા. ના માસ દીવસ ગણીશર કાઢવા. અને ઉધાર રૂા. ના માસદીવસ ગણી શર કાઢવા જુઓ પાનું ૧૦. કાપતી રીત એટલે સુધરેલી. હાલના જમાનાની એવી કે આપેલા અગર લીધેલા રૂા. માંથી જે લેવડ દેવડ થઈ હોય તે એક બીજાના પેટામાં કાપી માસ દીવસ ગણી શર કાઢવા તે. એને કેટલાકો પેટાંફોડ વ્યાજ પણ કહે છે. જુઓ પાનું ૧૩

વ્યાજ ગણવાના રીવાજો—સુઢ [સળંગ] દીનાળી બાકી, વરસ બાકી, મોસમ કમોસમ બાકી, જમા ઉધારની તેરીખ જુદી બાકી, વારોવારી, તારીખવાર, ડીસેમ્બર બાકી.

સુઢ એટલે સળંગ રીત, એવી કે મુદ્દલ રૂા. જેટલી મુદત રહે ત્યાં સૂધીનું સામટું વ્યાજ ગણવું તે, એટલે વ્યાજનું વ્યાજ ગણવું નહિ. જુઓ પાનું ૧૬. (એથી ઉલટું ચક્રવૃદ્ધિ એટલે વ્યાજનું પણ વ્યાજ ગણાય છે તે.)

દીવાળી બાકી એટલે આસો વદ ०)) ની બાકી કાઢી ગણવું તે, જુઓ પાનું ૧૦, ૧૩ વગેરે.

વરસ બાકી—એટલે જ્યારથી લેણદેણ શરૂ થયું હોય તે. મીતીથી વરસ પુરૂં થાય તે મીતીની બાકી કાઢી ગણવું તે જુઓ પાનું ૧૮.

મોસમ કમોસમ બાકી એટલે વેપાર ધમધોકાર ચાલતો હોય ત્યારે નાણુંભીડ વધુ હોય છે તો તે વખતે અને વેપાર મંદો ચાલતો હોય ત્યારે નાણુંભીડ હોતી નથી તો તે વખતે વ્યાજ વધુ ઓછુંનો ઠરાવ હોય છે તો નાણું ભીડ વખતની મોસમની અને નાણુંની ભીડ નહિ તે મોસમ (વખત)ની બાકી કાઢી શર જુદા પાડી ઠરાવ પ્રમાણે વ્યાજ ગણવામાં આવે છે તે. જુઓ પાનું ૨૧.

જમા ઉધારની તેરીખ જુદી બાકી એટલે જમાના રૂ. નું અતે ઉધારના રૂ. નું વ્યાજ ઓછું વ તું હોય છે. તો જમાના રૂ. ના શર અને ઉધારના રૂ. ના શર જુદા પાડી ઠરાવ પ્રમાણે વ્યાજ ગણવામાં આવે છે તે. જુઓ પાનું ૨૫.

વારોવારી એટલે વાર પ્રમાણે માસ દીવસ ગણી શર કાઢવા. તે. જુઓ પાનું ૨૯.

તારીખવાર ડીસેમ્બર બાકી એટલે તારીખ પ્રમાણે દીવસો ગણી કાચા શર કાઢવા તે જુઓ પાનું ૩૨.

વ્યાજનું ખોખું બનાવવાની રીત.

પ્રથમ ચોપડાનું પાનું અને પછી અધવચમાં શ્રી ૧ા લખી પ્રથમ સળમાં નીશાની લખવી અને તે સળ મુકી નીચેથી બીજા સળથી સળંગ (આખી) લીટી દોરવી અને તેમાં જેનું વ્યાજ ગણવું હોય તેની અટક નામ ગામ ખાતું પાનું વગેરે લખી જે સાલનું વ્યાજ ગણવું હોય તે સાલ લખવું પછી જમા ઉધાર કરી પ્રથમ જમાનો અને પ્રથમ ઉધારનો સળ કોરો રાખી પછી રૂ. નો આંકડો મીતી લખી જે રીતથી વ્યાજ ગણવું હોય તે રીતે માસ દીવસ કાઢી શર ગણવા જુઓ પાનું ૧૦-૧૩ વગેરે.

તારીજ કરવા વિષે.

તારીજ એટલે ઉપર ગણેલાં વ્યાજનું છેવટનું શું તત્વ રહ્યું તે. જુઓ પાનું ૧૦-૧૧-૧૨ વગેરે.

મુદત કાઢવા વિષે.

મુદત કાઢવી એટલે જે રૂા. ના માસ દિવસ કાઢવા હોય તે રૂા. ની મીતીથી જ્યાં સુધીના રૂા. નું વ્યાજ ગણવું હોય તે મીતી સુધીના માસ દીવસ ગણી કાઢવા. તેમાં પેટાફોડ રીતે પહેલો દીવસ ગણે તો છેલ્લો દીવસ ગણવો નહિ. પણ બાકી લેણા અગર દેવા હોય તેમાં પહેલો અને છેલ્લો બેઉ દીવસ ગણાય છે જુઓ પાનું. ૧૦-૧૩ વગેરે.

શર કાઢવાની રીત.

રૂા. અને મહિનાનો જે ગુણાકાર આવે તે શર અથવા દોકડા કહેવાય.

આના અને મહિનાનો જે ગુણાકાર આવે તે બદામ અને બદામને ૧૬એ ભાગવાથી શર અથવા દોકડા કહેવાય.

રૂા. અને દીવસનો જે ગુણાકાર આવે તેને ૩૦ ભાગવાથી જે આવે તે શર અથવા દોકડા.

આના અને દીવસનો જે ગુણાકાર આવે તેને ૩૦ ભાગવાથી જે આવે તે બદામ અને બદામને ૧૬ ભાગવાથી જે આવે તે શર અથવા દોકડા.

વ્યાજ કાઢવાની રીત.

જે નક્કી શર બાકી લેણા અગર દેવા આવ્યા હોય તેને ટકાની તેરીખે ગુણવાથી જે આવે તે દોકડા થાય. અને દોકડાને ૧૦૦એ ભાગવાથી જે આવે તે રૂા. થાય. જુઓ પાનું ૧૦-૧૧ વગેરે તારીજમાં.

જે નક્કી શર બાકી લેણા અગર દેવા આવ્યા હોય તેને આનાની તેરીખે ગુણવાથી જે આવે તે બદામ. અને બદામને ૧૬એ ભાગવાથી દોકડો. અને દોકડાને ૧૦૦એ ભાગવાથી રૂા. થાય જુઓ પાનું ૧૩-૧૪ તારીજમાં.

ટકા વ્યાજ અને ટકા તેરીખ વ્યાજ.

ટકા વ્યાજ કહ્યું હોય તો વરસ એકનું વ્યાજ જાણવું.

ટકા તેરીખ વ્યાજ કહ્યું હોય તો મહીના એકનું વ્યાજ જાણવું.

વારોવાર મેળવવાની રીત.

સાદી રીતે અગર કાપતી રીતે જે પ્રમાણે વ્યાજનું ખોખું કર્યું હોય તે પ્રમાણે માસ દીવસ કાઢી દર મહીને ૦॥ દીવસ પ્રમાણે કાપવા પણ યાદ રાખવું કે ૦॥ દીવસનું વ્યાજ ગણવામાં આવતું નથી એટલે આખા દીવસજ કપાય છે માટે એક માસની અંદર કંઈ કપાય નહિ. ત્રણની અંદર હોય તો એક, પાંચની અંદર બે, સાતની અંદર ત્રણ, નવની અંદર ચાર, અગીઆરની અંદર પાંચ અને તેરની અંદર છ દીવસ કપાય છે. એ પ્રમાણે કાપવાથી બરોબર આવી રહે છે પણ કોઈ વખતે એક દીવસ વધે છે કે કોઈ વખને એક દીવસ ઘટે છે તો તે મેળવવા સારૂ ૦॥ દીવસ પ્રમાણે કાપતાં રહેલા માસ દીવસમાં મહિનાને બેએ ગુણવા એટલે કે મહિને બે દિવસ પ્રમાણે ચઢાવી જે દીવસ હોય તે દીવસ ઉમેરવા. જે આવે તેને સાતે એટલે સતવારીએ ભાગવાથી ભાગતાં જે શેષ રહે તેની સાથે જ્યાંથી એટલે કે જેવારથી વ્યાજ ગણ્યું હોય તેવારથી જ્યાં સુધી વ્યાજ ગણવું હોય તે વાર સુધી મેળવતાં જો બરોબર આવી રહે: તો જાણવું કે બરોબર છે; અને કદાચ જો એક દીવસ વધે તો એક દીવસ ઓછો કરવો. અને કદાચ જો એક દીવસ ઘટે તો એક દીવસ વધારવો. કાપતી રીતે ગણવામાં પહેલો દીવસ ગણીએ તો છેલ્લો દીવસ ગણતા નથી પણ બાકી લેણા અગર દેવામાં પહેલો અને છેલ્લો બેઉ દીવસ ગણાય છે. તેમજ વારોવારનો તાળો શેષ રહેલા સાથે મેળવાય છે.

જેમકે શાલ ૧૯૬૯ના કારતક શુદ ૧ ને વાર રવેઉથી શાલ ૧૯૬૯ ના બાકી લેણા અગર દેવા આસો વદ ૦)) ને વાર બુધ રૂા. ૧૫૦)

મા. દિ.
૧૨–૦ રહ્યા

મા. દિ.
૦–૬ વારોવારના ૦॥ દીવસ પ્રમાણે બાદ

૧૧॥૯ નક્કી બરોબર છે કે કેમ તેનો નીચે મુજબનો તાળો.
×૨

૨૩
+૯

૭) ૩૨ (૪
૨૮

૪ શેષ સાથે રવી, સોમ, ભોમ, બુધ તો મા. ૧૧॥ દિ. ૯ બરોબર છે. જવાબ.

નિયમઃ—એક દિવસથી વધુ ઘટેવધે નહિ. અને જો ઉપર પ્રમાણે તાળો મેળવી જોતાં જો બે દિવસ વધે અગર ઘટે તો જાણવું કે વાર લખવામાં ભુલ થઇ છે.

વારોવાર મેળવવાની રીત બીજી.

આ વ્યાજ કાઢવાની રીત–કાપતા વ્યાજના જેવીજ છે. ફેર માત્ર મુદત ગણવાની રીતમાં છે. તે નીચે મુજબ.

વાર પ્રમાણે ગણવાની એક રીત પ્રથમ તીથી પ્રમાણે માસ ગણી નકકી કરવા. તેમાંથી દર મહિને ૦॥ દીવસ પ્રમાણે ગણતાં જેટલા દીવસ આવે તેટધા દીવસ આવેલી મુદતમાંથી બાદ કરવા. બાકી જેટલી મુદત રહે તેટલી વાર પ્રમાણે ગણતાં આવવી જોઇએ એમ અડસટ્ટો જાણવો. એ નકકી કરવા માટે અડસટ્ટે રહેલી મુદતમાં જેટલા માસ હોય તેનાં પખવાડીઆં કરવાં. એ પખવાડીઆં જેટલા દીવસ પહેલી તીથીના વારથી તે વારને મુકીને ગણવા છેલ્લો વાર આવે તે દીવસે છેલ્લું પખવાડીઊ

પુરૂં થયું એમ સમજવું. પછી તેની જોડેના વારથી છેલ્લી તીથીના વાર સુધી વાર ગણવા. તેમાં છેલ્લો વાર ગણવો. તે એટલે સુધી કે મહિના ઉપર દીવસનો અડસટ્ટો નકકી કર્યો છે તેની લગભગ આવી રહે. ઉદાહરણ ધારો કે પોશ સુદી ૭ ને વાર શનીથી આવતા પોશ સુધી ૬ ને બુધવાર સુધી વાર પ્રમાણે મુદત ગણવી છે. તો પ્રથમ તીથી પ્રમાણે ગણતાં ૧૨ માસ થયા. તેમાંથી અરધા દીવસ પ્રમાણે ૬ દીવસ જતાં માસ ૧૧ાા ૯ દીવસનો અડસટ્ટો આવ્યો. હવે ૧૧ાા માસના પખવાડીઆં ૨૩ થયાં તેટલા દીવસમાં પહેલી તીથીનો શનીવાર છે ત્યાંથી મુકીને ગણતાં છેલ્લો સોમવાર આવ્યો એટલે ૨૩ મું પખવાડીઊં સોમવારે પુરૂં થયું. પછી સોમવારથી છેલ્લી તીથીના બુધવાર સુધી ગણતાં બે દીવસ આવ્યા પણ લગભગ ૯ દીવસ આવવા જોઇએ માટે બે દીવસવાળો બુધવાર નહિ પણ તેની પછીનો બુધવાર હોવો જોઇએ. માટે એક અઠવાડીઊં તેથી ૨+૭=૯ દીવસ થયા. તે ઉપરના દીવસ સાથે મળી રહે છે. ત્યારે આવી રીતે ગણતાં ૬–૭–કે ૮ દીવસનો ફેર રહે ત્યારે ૭ દીવસ ઉમેરી લેવા.

તારીખના દીવસ કાઢવા વિષે.

ચાર–છ–નવ–અગીઆરમાં તેના તો દીન ત્રીશ. અવરે એક-ત્રીશ છે બીજે અઠ્ઠાવીશ. ચલ્લુ ચોથા વરસનો બીજે જે બોલાય, તેતો ઓગણત્રીસનો ગણતાં એમ ગણાય. પણ સૈકાના વરસમાં શુન્ય વીણુ, ચારે નહિ ભગાય. (ભાગતાં શેષ રહે) તેતો અઠ્ઠાવીસનો ગણતાં એમ ગણાય. (ભગાય તો ઓગણત્રીશ દીવસ.)

પેટાં ગોઠવાની રીત.

જુઓ પાનું ૧૩ સાલ ૧૯૬૮ પ્રથમ એક રકમ જમાની પહેલો સળ શરનો મુકી લખવી અને એક રકમ ઉધારની પહેલો સળ શરનો મુકી લખવી એ બે રકમમાં જમાની મોટી રકમમાં ઉધારની નાની રકમ સમાઈ ગઇ. એટલે હવે બીજી રકમ ઉધાર

તરફ લખવી તે રકમ જમાની રકમમાં સમાતી નથી કારણ કે ઉધારની પહેલી રકમ પેટામાં આવેલી છે. તો હવે બાકી જમાની પહેલી રકમમાં જોઇએ તેટલી ઉધારની બીજી રકમમાંથી લીધા એટલે જમાની પહેલી રકમ પુરી થઇ. તો હવે જમા તરફ બીજી રકમ લીધી તે રકમ ઉધારની બીજી રકમમાં જમાની પહેલી રકમમાં જોઈતા રૂા. લીધેલા તે સાથે સમાતા નથી. જેથી જોઇએ એટલા રૂા. ઉધારની બીજી રકમમાં જમાની બીજી રકમમાંથી લીધા. એ પ્રમાણે ખાતામાં જેટલી રકમ હોય તે તમામ રકમોનું કરતા જવું. જુઓ પાનું ૧૩ શાલ ૧૯૬૮

સુઢ વ્યાજને દાખલો.

રૂા. ૩૦૮) શાલ ૧૯૬૬ ના કારતક સુદ ૭ મે આપેલા છે. તો તેનું શાલ ૧૯૭૦ ના ભાદરવા શુદ ૧૪ એ ટકા ૯ લેખે શું વ્યાજ લેવું.

રૂા.	વરસ	મહિના	દીવસ	વ્યાજ ટકા.
૩૦●	૪	૧૦	૭	૯

૩૦●
 ૪
———
૧૨૦૦
 ૨૫૦
 પાા~ા
———
૧૪૫પાા~ા
× ૯ ટકા
———
૧૩૦૯૫
 ૬ાા
 ૦ાા≈ા
———
૧૩૧૦૨ા≈ા બદામના

ટીપ—કેતલાક ત્રીરાશીની રીતે પણ ગણે છે અને અંકગણીતવાળાઓ એને સાદું વ્યાજ કહે છે. પણ વેપારી લાઇન વાળાઓ એને સુઢ એટલે સળંગ વ્યાજ કહે છે. અને વ્યાજનું વ્યાજ ગણે છે તેને ચક્રવૃદ્ધિ વ્યાજ કહે છે.

રૂા૦ ૧૩૧–૦–૫ જવાબ

ૐ

" ઉમદા ગોઠવણ. "

સુરત શરાફી નામાની સ્કુલનો નવો હપ્તો ફાગણ સુદ ૧ શાલ ૧૯૭૭ થી શરૂ થશે તે વૈશાખ વદ ૦)) શાલ ૧૯૭૭ ત્રણ મહીને પુરો થશે. એ પ્રમાણે ત્રણ માસની ટર્મ રાખવામાં આવે છે. તેમાં તમામ જાતના પાકા નામાનું કામ પુરેપુરૂં શીખવવામાં આવે છે. કોઇપણ જાતની ખામી રાખવામાં આવતી નથી.

વ્યાજો—સાદુ. કાપતું, વારોવારીઉં, તારીખવાર, સુદ, દીવાળીબાકી, વરસબાકી, તેરીખ જુદી ચાર માસ અને આઠ માસ, જથાની અને ઉધારની વગેરે રીતનાં શીખવામાં આવશે.

ઈંગ્રેજી—શીખેલાઓને લંડન ચેમ્બર ઑફ કોમર્સ કલાસના બુક કીપીંગનું જ્ઞાન થશે કારણ કે માત્ર ભાષા ફેર છે.

મહેતાજીઓ—વલસાડની અને અત્રે સુરતની સરાફી નામાની શાળામાં હમારા હાથથી કેળવાયલા અંગ્રેજી જ્ઞાન ધરાવનારા, પ્રમાણીક અને ખ.ત્રીવાળા અત્રે માટે તથા દેશાવર માટે પાકું નામું જાણનાર ઉમેદવારો મળશે.

જુનું નામું—સરવાયું કઢાવવું જુના ટાંચણ ઉપરથી પાકું નામુ કરાવવું હોય હિસાબી કામ, વ્યાજો, અને દરરોજનું પરચુરણ નામું કરાવવું હોય તેમણે નીચેના શરનામે લખવું યા મળવું.

રાત્રીશાળા—ચૈત્ર સુદ ૧ સાલ ૧૯૭૭ થી જેઠ વદ ૦૦) સાલ ૧૯૭૭ પુરો થશે.

ઠે૦ હરીપુરા રૂવાળાનો ટેકરો મુ૦ સુરત.

ગણદેવીકર ઝીણાભાઈ નીછાભાઈ

માસ્તર.

ૐ શ્રી ૧ા

દેશાઇ વશનજી લલ્લુભાઇનું ખાતુ શાલ ૧૯૬૭

જ	ઉ
	૧૫૦) ચૈત્ર વદ ૩ રવેઉ તા. ૧૬–૪–૧૧

શાલ ૧૯૬૮.

જ	ઉ
૨૯૯ાા≈ાા કારતક લદ ૧૨ શુકર તા. ૧૭–૧૧–૧૧	બાકી લેણા કારતક શુદ ૧ સોમ તા. ૨૩–૧૦–૧૧
૧૫૦) ફાગણુ વદ ૯ ભોમ તા. ૧૨–૩–૧૨	૨૧૦) પોશ સુદ ૭ બુધવાર તા. ૨૭–૧૨–૧૧
૯૦) વૈશાખ સુદ ૩ શનેઉ તા. ૨૦–૪–૧૨	૧૮૦ા પ્રથમ અખાડ વદ ૧૧ બુધ તા. ૧૦-૭–૧૨
૬૦ાા=ાા ભાદરવા સુદ ૬ સોમ તા. ૧૬–૯૧૨	

શાલ ૧૯૬૯.

જ	ઉ
બાકી દેવા કારતક સુદ ૧ રવેઉ તા. ૧૦–૧૧–૧૨	૨૫૦) કારતક વદ ૦)) રવેઉ તા. ૮–૧૨–૧૨
૧૫) ફાગણુ વદ ૭ શનેઉ તા. ૨૯–૩–૧૩	૬૦ાા~ાા મહા સુદ ૫ ભોમ તા. ૧૧–૨–૧૩
	૩૦) અખાડ વદ ૧૩ ગરેઉ તા. ૩૧–૭–૧૩

શાલ ૧૯૭૦.

જ	ઉ
૧૫૦૦) ભાદરવા વદ ૧૩ શુકર તા. ૧૮–૯–૧૪	બાકી લેણા કારતક સુદ ૧ ગરેઉ તા. ૩૦–૧૦–૧૩
	૨૭૩૩ા~ાાા ચૈત્ર સુદ ૧૫ શુકર તા. ૧૦–૪–૧૪

શાલ ૧૯૭૧.

જ ઉ

બાકી લેણા કારતક સુદ
૧ સોમ તા. ૨૦–૧૦–૧૪

ઉપરના ખાતાંનું આજ સુધી એટલે શાલ ૧૯૭૧ ના માગશર સુદ ૧૪ ને વાર સોમ તા. ૧–૧૨–૧૪ સુધીનું તમામ રીતે એટલે સાદી, કાપતી, વારોવાર, દીવાળી બાકી, વરસ બાકી જમા ઉધારની તેરીખ જુદી, મોસમ કમોસમ બાકી, સુદ, અને તારીખવાર વગેરે જાતના વ્યાજ નીચે મુજબ.

સાદી રીતે દીવાળી બાકી.

શ્રી ૧।

દેશાઈ વસનજી લલ્લુભાઇના ખાતાં પાનું ૨૧ નું વ્યાજ

શાલ ૧૯૬૭.

જ ઉ

૦ રૂ ૧૫૦) બાકી લેણા આસો વદ ૦૦) ૯૬૫ રૂ ૧૫૦) ચૈત્ર વદ ૬–૧૩

૦ ૯૬૫

તારીજ ઉ

૧૫૦) બાકી મુદ્દલ લેણા
૭)≋।। વ્યાજના લેણા શા
૯૬૫ દા. રૂ ૦।।। લેખે
દોકડા ૭૨૩।।

૧૫૭)≋।।

શાલ ૧૯૬૮.

જ ઉ

૩૬૩.૬।।રૂ ૨૯।।≋।। કારતક વદ ૧૨ ૧૨–૪ ૨૦૪૪ રૂ ૧૫૭)≋।। કારતક સુ ૧ ૧૩–

૧૨૩૫ રૂ ૧૫૦) ફાગણ વદ ૯ ૨૨૬૮ રૂ ૨૧૦) પોશ સુદ ૭
૮–૭ ૧૦॥૯
૬૨૪ રૂ ૯૦) વૈશાખ સુદ ૩ ૭૫૧ રૂ ૧૮૦। પ્રથમ અખાડ
૬॥૧૩ વદ ૧૧ ૪–૫
૧૧૧॥ રૂ ૬૦॥=॥ ભાદરવા સુદ ૬
૧॥૧૦ ૫૪૭॥≈॥

૫૬૦૭ ૬૦૦।=। ૫૦૬૩
૫૪૪। બાકી દેવાશર

૫૬૦૭

તારીજ ૩

પરા॥=॥ બાકી મુદ્દલ દેવા
૪)–। વ્યાજના દેવા શર ૫૪૪।
દા. રૂ ૦॥ લેખે દા. ૪૦૮)≈

૫૬॥≈॥

શાલ ૧૯૬૯.

જ ૩

૬૮૩॥ રૂ ૫૬॥≈॥ કારતક સુદ ૧ ૨૭૫૮। રૂ ૨૫૦) કારતક વદ
૧૨–૦ ૦૦) ૧૧–૧
૧૦૯॥ રૂ ૧૫) ફાગણ વદ ૭ ૫૩૭ રૂ ૬૦॥–॥ મહા સુદ ૫
૭–૯ ૮॥–૧૧
૯૩ રૂ ૩૦) અખાડ વદ ૧૩
૭૯૩। ૭૧॥≈॥ ૩–૩
૨૫૯૫। બાકી લેણા શર
૩૩૮૮॥ ૩૪૦॥–॥

૩૩૮૮॥

તારીજ ઉ

૨૬૮॥—॥। બાકી મુદ્દલ લેણા
૧૯॥≈॥ વ્યાજના લેણા શર
૨૫૯પા
દા. ૩ ૦॥। લેખે

૨૮૮)—।

શાલ ૧૯૭૦.

જ ઉ

૧૬૫૦ ૩ ૧૫૦૦) ભાદરવા વદ ૧૩ ૩૪૫૬॥। ૩ ૨૮૮)—। કારતક
૧—૩ સુદ ૧ ૧૨—૦
૧૭૮૫૦॥ ૩ ૨૭૩૩।—॥ ચૈત્ર
૧૬૫૦ ૧૫૦૦) સુદ ૧૫ ૬॥૧
૯૬૬૪॥ બાકી લેણાશર ૧૯૬૪૪॥
૨૧૩૧૪॥ ૩૦૨૧।≈
૨૧૩૧૪॥

તારીજ ઉ

૧૫૨૧।≈ બાકી મુદ્દલ લેણા
૧૪૭।≈॥ વ્યાજના લેણાશર
૧૯૬૬૪॥
દા. ૩ ૦॥। લેખે

૧૬૬૮॥≈॥

શાલ ૧૯૭૧.

જ ઉ

• ૩ ૬૬૮॥≈॥ બાકી લેણા ૨૪૪૭॥ ૩ ૧૬૬૮॥≈॥ કારતક
માગશર સુદ ૧૪ સુદ ૧ ૧—૧૪

૦ ૨૪૪૭॥

તારીજ ——— ઉ ———

૧૬૬૮ાા=ાા બાકી મુદ્દલ લેણા
૧૮ા−ાા વ્યાજના લેણા શર
૨૪૪૭ાા
હા. રૂ ૦ાા લેખે

૧૬૮૭ા૦ાા

કાપતી રીતે દીવાળી બાકી.

ૐ શ્રી ૧ા

દેસાઇ વશનજી લલ્લુભાઇના ખાતાનું વ્યાજ શાલ ૧૯૬૭

જ ——— ઉ ———

૦ રૂ ૧૫૦) બાકી લેણા આસો વદ ૦))	૯૬૫ રૂ ૧૫૦) ચૈત્ર વદ ૩ ૬−૧૩
૦	૯૬૫

તારીજ ——— ઉ ———

૧૫૦) બાકી મુદ્દલ લેણા
૭)=ાા વ્યાજના લેણા શર
૯૬૫ હર બાર આ-
આનાની તેરીખે બહા-
મ ૧૧૫૮૦

૧૫૭)=ાા

શાલ ૧૯૬૮

જ ——— ઉ ———

૧૯૦ રૂ ૨૯૯ા=ાા કારતક વદ ૧૨	૧૩૬ રૂ ૧૫૭)=ાા કારતક સુદ ૧ ૦ા૧૧
૦ રૂ ૧૫૭)=ાા	૧૭૩૧ રૂ ૨૧૦) પોષ સુદ ૭
૧૯૦ રૂ ૧૪૨ાા ૧−૧૦	૦ રૂ ૧૪૨ાા

૩૩૫ાા રૂ ૧૫૦) ફાગણુ વદ ૯ ૧૭૩ા રૂ ૬૭ાા ૨ાા૨
૦ રૂ ૬૭ાા ૧૮ રૂ ૧૮૦ા પ્ર. અ. વદ ૧૧
૩૩૫ાા રૂ ૮૨ાા ૪—૨ ૦ રૂ ૮૨ાા
૨૪૯ રૂ ૯૦) વૈ. સુદ ૩ ૨ાા૮ ૦ રૂ ૯૦)
૯૬ાા રૂ ૬૦ાા=ાા ભાદરવા સુદ ૬ ૧૮ રૂ ૭ાા ૨—૧૦
૦ રૂ ૭ાા ૦ રૂ ૫૨ાા=ાા બાકી દેવા
૯૬ાા રૂ ૫૨ાા=ાા ૧ાા૧૦ આસો વદ ૦૦)

૮૭૧ા ૩૨૭ા
૫૪૪ બાકી દેવા શાર

૮૭૧ા

તારીજ — ૩ —

પરાા=ાા બાકી મુદ્દલ દેવા
૪)—ા વ્યાજના દેવા શાર ૫૪૪
દર બાર આના લેખે
બદામ ૬૫૨૮

૫૬ાા≡ાા

શાલ ૧૯૬૯

જ — ૩ —

૫૫ રૂ ૫૬ાા≡ાા કારતક સુદ ૧ ૨૦૨૦ રૂ ૨૫૦) કાર. વદ ૦૦)
૦ાા૧૪
૦ રૂ ૧૫) ફાગણુ વદ ૭ ૦ રૂ ૫૬ાા≡ાા
૦ રૂ ૨૬૮ાા—ાા બાકી લેણુા ૫૬ રૂ ૧૫) ૩ાા૭
આસો વદ ૦૦) ૧૯૬૪ રૂ ૧૭૮)ા ૧૧—૧
૦ રૂ ૧૭૮)ા ૫૩૭ા રૂ ૬૦ાા—ાા માહા સુદ ૫
૮ાા૧૧
૦ રૂ ૩૦) ૯૩ રૂ ૩૦) અ. વદ ૧૩ ૩—૦૩

૫૫ ૨૬૫૦ા
૨૫૯૫ા બાકી લેણુા શાર

૨૬૫૦ા

તારીજ ——— ઉ ———

૨૬૮ાાન્ાા બાકી મુદ્દલ લેણા
૧૯ાન્ાા વ્યાજના લેણા શર
૨૫૯૫ા
હા. રૂ ૭ાા લેખે

૨૮૮)ન્ા

શાલ ૧૯૭૦

જ ——— ઉ ———

• રૂ ૧૫૦૦) ભાદવા વદ ૧૩ ૩૧૪૦ રૂ ૨૮૮)ન્ા કારતક સુદ ૧ ૧૦ાા૧૨

० રૂ ૨૮૮)ન્ા ૧૬૫૨૪ાા રૂ ૨૭૩૩ાન્ાા ચૈત્ર સુદ ૧૫

० રૂ ૧૨૧૧ાાન્ાા ૬૫૮૪ાા રૂ ૧૨૧૧ાાન્ાા ૫-૧૩

• રૂ ૧૫૨૧ાન્ બાકી લેણા ૯૯૪૦ રૂ ૧૫૨૧ાન્ આસો વદ૦૦) ૬ાા૧

૧૯૬૬૪ાા

તારીજ ——— ઉ ———

૧૫૨૧ાન્ બાકી મુદ્દલ લેણા
૧૪૭ાન્ાા વ્યાજના લેણા શર
૧૯૬૬૪ાા
હા. રૂ ૦ાા લેખ

૧૬૬૮ાાન્ાા

શાલ ૧૯૭૧

જ ——— ઉ ———

० રૂ ૧૬૬૮ાાન્ાા બાકી લેણા ૨૪૪૭ાા રૂ ૧૬૬૮ાાન્ાા કારતક સુદ ૧ ૧-૧૪ માગશર સુદ ૧૪

• ૨૪૪૭ાા

તારીજ ——— ઉ ———

૧૬૬૮ાા~ાા બાકી મુદ્દલ લેણા
૧૮ા~ાા વ્યાજના લેણા શર
૨૪૪૭ાા
હા. રૂ ૦ાા લેખે

૧૬૮૭ાં૮ાા

સુઠ વ્યાજ

ૐ શ્રી ૧ા

દેસાઇ વશનજી લલ્લુભાઇના ખાતાનું વ્યાજ શાલ ૧૯૬૭ થી શાલ ૧૯૭૧ ના માગસર સુદ ૧૪ સુધી

જ ——— ઉ ———

૧૯૯ાા રૂ ૨૯૯ાા≈ાા કારતક વદ ૧૦૯૫ રૂ ૧૫૦) ચૈત્ર વદ ૩
૧૨ શાલ ૧૯૬૮ શાલ ૧૯૬૭ ૭–૯
૦ રૂ ૧૫૦) ૧૫૪ાા રૂ ૧૫૦) પોશ સુદ ૭
શાલ ૧૯૬૮

૧૯૯ાા રૂ ૧૪૯ાા≈ાા ૦ રૂ ૧૪૯ાા≈ાા
૧–૧૦
૩૬૫ રૂ ૧૫૦) ફાગણ વદ ૯ ૧૫૪ાા રૂ ૬૦ાં૦ા
શાલ ૧૯૬૮ સાર
૦ રૂ ૬૦ાં૦ા ૧ા રૂ ૧૮૦ા પ્ર. અ. વદ ૧૧
શાલ ૧૯૬૮

૩૬૫ રૂ ૮૯ાા≈ાા ૦ રૂ ૮૯ાા≈ાા
૪–૨
૨૪૯ રૂ ૯૦) વૈશાખ સુદ ૩ ૦ રૂ ૯૦)
શાલ ૧૯૬૮ ૨ાા૮ ૧ા રૂ ૦ાાં૦ા ૨–૧૦
૧૬૮ાા રૂ ૬૦ાા~ાા ભાદ. સુદ ૬ ૩૮૯૧ા રૂ ૨૫૦) કાર. વદ૦૦)
શાલ ૧૯૬૮ શાલ ૧૯૬૯

૮ રૂ ૦ાા૦|	
૧૬૮ાા રૂ ૬૦)=| ૨ાા૯	૦ રૂ ૬૦)=|
૦ રૂ ૧૫) ફાગણ વદ ૭ શાલ ૧૯૬૯	૫૬ રૂ ૧૫) ૩ાા૭
૦ રૂ ૧૫૦૦) ભાદરવા વદ ૧૩ શાલ ૧૯૭૦	૩૮૩૫ા રૂ ૧૭૪ાા-ાા ૬૧ાા૧૩
૦ રૂ ૧૭૪ાા-ાા	૧૧૯૭ાા રૂ ૬૦ાા-ા મહા સુદ ૫ શાલ ૧૯૬૯
૦ રૂ ૬૮ાા-ા	૧૯ાા૮
૦ રૂ ૩૦)	૪૨૦ રૂ ૩૦) અખાડ વદ ૧૩ શાલ ૧૯૬૯ ૧૪-૦
૦ રૂ ૧૨૩૪ાા૦ાા	૧૮૬૯૮ા રૂ ૨૭૩૩ા-ાા ચૈત્ર સુદ ૧૫ શાલ ૧૯૭૦
૦ રૂ ૧૪૯૮ાા- બાકી લેણા માગસર સુદ ૧૪ શાલ ૧૯૭૧	૬૭૦૭ાા રૂ ૧૨૩૪ાા૦ાા ૫-૧૩
———	૧૧૯૯૦ાા રૂ ૧૪૯૮ાા- ૮-૦
૯૮૨ા	———
૨૪૪૭૬ બાકી લેણા શર	૨૫૪૫૮ા
———	
૨૫૪૫૮ા	

તારીજ ——— ૩ ———

૧૪૯૮ાા- બાકી મુદ્દલ લેણા

૧૮૩ાા- વ્યાજના લેણા શર

૨૪૪૭૬

હા. રૂ ૦ાા લેખે

———

૧૬૮૨ા=

વરસ બાકી.

ૐ શ્રી ૧॥

દેસાઈ વશનજી લલ્લુભાઇના ખાતાનું વ્યાજ શાલ ૧૯૬૭–૧૯૬૮

જ	ઉ
૧૯૯॥। રૂ ૨૯૯॥≈॥। કારતક વદ ૧૨	૧૦૯૫ રૂ ૧૫૦) ચૈત્ર વદ ૩
	૭–૯
૦ રૂ ૧૫૦)	૧૫૪॥। રૂ ૨૧૦) પોશ સુદ ૭
૧૯૯॥। રૂ ૧૪૯॥≈॥।	૦ રૂ ૧૪૯॥≈॥।
૧–૧૦	
૭૧॥। રૂ ૧૫૦) ફાગણ વદ ૯	૧૫૪॥। રૂ ૬૦।૦।
૦ રૂ ૬૦।૦।	૨॥૨
૭૧॥। રૂ ૮૯॥≈॥।	૦ રૂ ૮૯॥≈॥। બાકી દેવા
૦॥૯	ચૈત્ર વદ ૨
૨૭૧॥	૧૨૪૯॥।
૯૭૮। બાકી લેણા શર	
૧૨૪૯॥।	

તારીજ	ઉ
૮૯॥≈॥। બાકી મુદલ દેવા	૭–। વ્યાજના લેણા શર
	૯૭૮।
૮૯॥≈॥।	દા. રૂ ૦॥। લેખે
	૭–।
	૮૨॥≈॥ બાકી નક્કી દેવા
	૮૯॥≈॥।

શાલ ૧૯૬૮-૬૯

જ — ઉ

૨૬૯ા રૂ ૮રા≈ા ચૈત્ર વદ ૩ ૧૮ા રૂ ૧૮૦ા પ્રથમ અખાડ
૩-૮ વદ ૧૧
૨૪૯ રૂ ૯૦) વૈશાખ સુદ ૩ ૦ રૂ ૮રા≈ા
૨ા૮
૧૪૭ાા રૂ ૬૦ા≈ા ભા. સુદ ૬ ૦ રૂ ૯૦)
૦ રૂ ૭ાા~ા ૧૮ા રૂ ૭ાા~ા ૨-૧૦
૧૪૭ાા રૂ ૫રાા~ શાલ ૮૯૪ રૂ ૨૫૦) કારતક વદ ૦૦)
૦ રૂ ૧૫) ફાગણ વદ ૭ ૦ રૂ ૫રાા~
૦ રૂ ૨૪રાા૦ા બાકી મુદ્દલ ૫૬ રૂ ૧૫) ૩ાા૭
લેણા ચૈત્ર વદ ૨ ૮૩૮ રૂ ૧૮૨)≡
૦ રૂ ૧૮૨)≡ ૪ાા૩
૦ રૂ ૬૦ા~ા ૧૪૭ા રૂ ૬૦ા~ા મહા સુદ ૫
૨-૧૩

૬૬૬ ૧૦૫૯ાા
૩૯૩ાા બાકી લેણા શર

૧૦૫૯ાા

તારીજ — ઉ

૨૪રાા૦ા બાકી મુદ્દલ લેણા
રાા≡ા વ્યાજના લેણા શર
૩૯૩ાા
દા. રૂ ૦ાા લેખે

૨૪૫ાા≡ાા

શાલ ૧૯૬૯–૭૦

જ ઉ

૦ રૂ૩૦૦૯)~ા બાકી મુદ્દલ લેણા ૨૯૪૮ાા રૂ ૨૪૫ા≋ાા ચૈત્ર
ચૈત્ર વદ ૨ વદ ૩ ૬૨–૦
૦ રૂ ૨૪૫ા≋ાા ૨૬૦ રૂ ૩૦) અખાડ વદ ૬૩
૦ રૂ ૩૦) ૮ાા૫
૦ રૂ ૨૭૩૩ા~ાા ૨૭૩ા રૂ ૨૭૩૩ા~ાા ચૈત્ર
સુદ ૧૫ ૦–૩
૦ ૩૪૮૨

તારીજ ઉ

૩૦૦૯)~ા બાકી મુદ્દલ લેણા
૨૬)~ાા વ્યાજના લેણા શર
૩૪૮૨
દા. રૂ ૦ાા લેખે

૩૦૩૫)≋ા

શાલ ૧૯૭૦–૭૧

જ ઉ

૦ રૂ ૧૫૦૦) ભાદરવા વદ ૧૩ ૨૦૧૨૮ રૂ ૩૦૩૫)≋ા ચૈ. વદ ૩
૦ રૂ ૧૫૩૫)≋ા બાકી મુદ્દલ ૮૦૦૦ રૂ ૧૫૦૦
લેણા માગસર સુદ ૧૪ ૫–૧૦
૧૨૧૨૮ રૂ ૧૫૩૫)≋ા
૦ ૭ા૧૨
૨૦૧૨૮

તારીજ ઉ

૧૫૩૫)≋ા બાકી મુદ્દલ લેણા
૧૫૦ાા~ા વ્યાજના લેણા શર
૨૦૧૨૮
દા. રૂ ૦ાા લેખે

૧૬૮૬)≈ાા

મોસમ કમોસમ દીવાળી બાકી.

શ્રી ૧।

દેશાઈ વસનજી લલ્લુભાઇના ખાતાનું વ્યાજ શાલ ૧૯૬૭

જ		ઉ	
૦	રૂ ૧૫૦) બાકી લેણા વૈશાખ વદ ૦૦)	૨૧૫	રૂ ૧૫૦) ચૈત્ર વદ ૩ ૧–૧૩
૦	રૂ ૧૫૦) બાકી લેણા ભાદરવા વદ ૦૦)	૬૦૦	રૂ ૧૫૦) જેઠ સુદ ૧ ૪–૦
૦	રૂ ૧૫૦) બાકી લેણા આસો વદ ૦૦)	૧૫૦	રૂ ૧૫૦) આસો સુદ ૧ ૧–૦
૦		૯૬૫	

૩૬૫ બાકી લેણા શર મોસમના
૬૦૦ બાકી લેણા શર કમોસમના

૯૬૫

તારીજ	ઉ
	૧૫૦) બાકી મુદ્દલ લેણા
	પા≈।। વ્યાશના રૂા. ની વીગત નીચે મુજબ
	રા≈।। મોસમના શર ૩૬૫ દા. રૂ ૦।। લેખે
	૩) કમોસમના શર ૬૦૦ દા. રૂ ૦।। લેખે
	પા≈।।
	૧૫પા≈।।

શાલ ૧૯૬૮

જ	ઉ
૧૯૨ રૂ ૨૯૯ાા≈ાા કારતક વદ ૧૨	૧૩૫ રૂ ૧૫૫ાા≈ાા કારતક સુદ ૧ ૦ાા૧૧
૦ રૂ ૧૫૫ાા≈ાા	૧૬૯ાા રૂ ૨૧૦) પોશ સુદ ૭
૧૯૨ રૂ ૧૪૪) ૧–૧૦	૦ રૂ ૧૪૪)
૧૮૭ાા રૂ ૧૫૦) ફાગણુ વદ ૯	૧૬૯ાા રૂ ૬૬) ૨ાાર
૦ રૂ ૬૬)	૦ રૂ ૧૭૪) બાકી દેવા વૈશાખ વદ ૦૦)
૧૮૭ાા રૂ ૮૪) ૨–૭	૦ રૂ ૮૪)
૮૪ રૂ ૯૦) વૈશાખ સુદ ૩ ૦ાા ૧૩	૦ રૂ ૯૦)

૪૬૩ાા મોસમના	૩૦૪ાા મોસમના
૩૧૯ રૂ ૧૭૪) જેઠ સુદ ૧ ૧ાા૧૦	૧૪ાા રૂ ૧૮૦ા પ્ર. અ. વદ ૧૧
૪૫ા રૂ ૬૦ાા≈ાા ભાદરવા સુદ ૬	૦ રૂ ૧૭૪)
૦ રૂ ૬ા	૧૪ાા રૂ ૬ા ૨–૧૦
૪૫ા રૂ ૫૪ા≈ાા ૦ાા૧૦	૦ રૂ ૫૪ા≈ાા બાકી દેવા ભાદરવા વદ ૦૦)

૩૬૪ા કમોસમના	૧૪ાા કમોસમના
૫૪ાા રૂ ૫૪ા≈ાા આસો સુદ ૧ ૧–૦	૦ રૂ ૫૪ા≈ાા બાકી દેવા આસો વદ ૦૦)

૫૪ાા મોસમના	૦ મોસમના

તારીજ ——— ઉ

૫૪ા≈ાા બાકી મુદ્દલ દેવા
૩ા≈ાા વ્યાજના રૂા. ની વીગત
નીચે મુજબ

૧॥–॥ મોસમના વ્યાજના
હેવા શર ૨૧૩॥
દા. ૱ ૦॥ લેખે
૧॥॥ કમોસમના હેવા શર
૩૪૯॥ દા. ૱ ૦॥ લેખ

૩।–॥

૫૭॥

શાલ ૧૯૬૯

જ	ઉ
૫૫॥ ૱ ૫૭॥ કારતક સુદ ૧ ૦॥૧૪	૧૧૨૫ ૱ ૨૫૦) કારતક વદ ૦૦)
૦ ૱ ૧૫) ફાગણ વદ ૭	૦ ૱ ૫૭॥
૦ ૱ ૨૩૭॥–॥ બાકી લેણુ વૈશાખ વદ ૦૦)	૫૬॥ ૱ ૧૫) ૩॥૭
	૧૦૬૯ ૱ ૧૭૭ ૬–૧
૦ ૱ ૧૭૭	૨૩૪। ૱ ૬૦॥–॥ મહા સુદ ૫ ૩॥૧૧
૦ ૱ ૬૦॥–॥	
૫૫॥ મોસથના શર	૧૩૫૯॥ મોસમના શર
૦ ૱ ૨૬૭॥–॥ બાકી લેણુ ભાદરવા વદ ૦૦)	૯૫૧॥ ૱ ૨૩૭॥–॥ જેઠ સુદ ૧ ૪–૦
૦ ૱ ૨૩૭॥–॥	૬૩ ૱ ૩૦) અખાડ વદ ૧૩ ૨–૩
૦ ૱ ૩૦)	
૦ કમોસમના શર	૧૦૧૪॥ કમોસમના શર
૦ ૱ ૨૬૭॥–॥ બાકી લેણુ આસો વદ ૦૦)	૨૬૭॥ ૱ ૨૬૭॥–॥ આસો સુદ ૧ ૧–૦
૦ મોસમના શર	૨૬૭॥ મોસમના શર

તારીજ	ઉ
	૨૬૭ાા–ાા બાકી મુદ્દલ લેણા
	૧૬ાા–ાા વ્યાજના રૂા. ની વીગત
	૧૧ાા૦ાા મોસમના લેણા
	શર ૧૫૭૧ાા દા. રૂ ૦ાાા
	૫)–ા કમોસમના લેણા
	શર ૧૦૧૪ાા દા. રૂ ૦ાા
	૧૬ાા–ાા
	૨૮૪ાા≈ા

શાલ ૧૯૯૦

જ	ઉ
૦ રૂ ૩૦૧૮)– બાકી લેણા વૈશાખ વદ ૦૯)	૧૯૯૨ાા રૂ ૨૮૪ાા≈ા કારતક સુદ ૧ ૭–૦
૦ રૂ ૨૮૪ાા≈ા	૪૧૯૧ રૂ ૨૭૩૩ા–ાા ચૈત્ર સુદ ૧૫ ૧ાા૧
૦ રૂ ૨૭૩૩ા–ાા	
૦ મોસમના શર	૬૧૮૩ાા
૦ રૂ ૧૫૦૦) ભાદરવા વદ ૧૩	૧૧૯૨૨ા રૂ ૩૦૧૮)– જેઠ સુ. ૧
૦ રૂ ૧૫૧૮)– બાકી લેણા ભાદરવા વદ ૦૦)	૫૮૫૭ રૂ ૧૫૦૦) ૩ાા૧૨
	૬૦૭૨ા રૂ ૧૫૧૮)– ૪–૦
૦ કમોસમના શર	૧૧૯૨૨ા કમોસમના શર
૦ રૂ ૧૫૧૮)– બાકી લેણા આસો વદ ૦૦)	૧૫૧૮ રૂ ૧૫૧૮)– આસો સુદ ૧ ૧–૦
૦ મોસમના શર	૧૫૧૮ મોસમના શર

તારીજ — ઉ

૧૫૧૮)- બાકી મુદ્દલ લેણા
૧૧૭ા= વ્યાજના રૂા. ની વીગત
પ૭ાા૦ા મોસમના લેણા
શર ૭૭૦૧ાા
હા. રૂ ૦ાા લેખે
પ૯ાા-ાા કમોસમના લેણા
શર ૧૧૯૨૨ા હા. રૂ.૦ાા

૧૧૭ા=

૧૬૩૫ા≈

શાલ ૧૯૭૧

જ — ઉ

૦	રૂ ૧૬૩૫ા≈ માગસર સુદ ૧૪ બાકી લેણા	૨૩૯૮ાા	રૂ ૧૬૩૫ા≈ કારતક સુદ ૧ ૧-૧૪
૦		૨૩૯૮ાા	

તારીજ — ઉ

૧૬૩૫ા≈ બાકી મુદ્દલ લેણા
૧૭ાા≈ાા વ્યાજના મોસમન
લેણા શર ૨૩૯૮ાા
હા. રૂ ૦ાા લેખે.

૧૬૫૩ા=ાા

જમા ઉધારની તેરીખ જુદી દીવાળીબાકી.

ૐ શ્રી ૧ા

દેશાઇ વશનજી લલ્લુભાઇના ખાતાનું વ્યાજ શાલ ૧૯૬૭

જ — ઉ

૧૫૦) બાકી લણા આસો વદ ૦૦)	૯૬૫	રૂ૧ ૫૦) ચૈત્ર વદ ૩ ૬-૧૩
૦	૯૬૫	

તારીજ	ઉ
૧૫૦) બાકી મુદ્દલ લેણા
૭)≈ા વ્યાજના લેણા શર ૯૬૫
ઉધારના દા. રૂ ૦ાા
૧૫૭)≈ાા

શાલ ૧૯૬૮

જ	ઉ
૩૬૩૬ાા રૂ ૨૯૯ાા≈ાા કારતક વદ ૧૨ ૧૨–૪	૦૪૪ રૂ ૧૫૭) ≈ાા કારતક સુદ ૧ ૧૩–૦
૧૨૩૫ રૂ ૧૫૦) ફાગણુ વદ ૯ ૮–૭	૨૨૬૮ રૂ ૨૧૦) પોસ સુદ ૭ ૧૦ાા ૯
૬૨૪ રૂ ૯૦) વૈશાખ સુદ ૩ ૬ાા ૧૩	૭૫૧ ૧૮૦ા પ્રથમ અખાડ ૬ ૧૧ ૪–૫
૧૧૧ા રૂ ૬૦ાા≈ા ભાદરવા સુદ ૬ ૧ાા ૧૦	૫૪૭ાા≈ાા
૬૦૦ા≈ા
૫૬૦૭	૫૦૬૩

તારીજ	ઉ
૫૨ાા≈ાા બાકી મુદ્દલ દેવા	૯ાા≈ વ્યાજના રૂાની વીગત
૩૭ાા≈ાા વ્યાજના લેણા શર
શર ૫૦૬૩ દા. રૂ ૦ાા
૮) ૦ાા વ્યાજના દેવા
શર ૫૬૦૭
દા. રૂ. ૦ાા
૯ાા બાકી નકકી લેણા
૯ાા≈
૪૨ાા≈ાા બાકી નકકી દેવા
૫૨ાા≈ાા	૫૨ાા≈ાા

શાલ ૧૯૬૯

જ — ઉ

જ	ઉ
૫૬૫ા રૂ ૪૨ાા≈ા કાદતકશુદ ૧	૨૭૫૮ા રૂ૨૫૦)રૂ કારતકવદ૦૦)
૧૨–૦	૧૧–૧
૧૦લા રૂ ૧૫) ફાગણ વદ ૭	૫૩૭ા રૂ ૬૦ાા–ા મહા શુદ ૫
——૭–૯	૮ા ૧૧
——૫૭ાા≈ા	૯૩ રૂ ૩૦) અખાડ વદ ૧૩
૬૨૫	૩–૩
	—— ——
	૩૩૩૮૮ા ૩૪૦ાા–ા

તારીજ — ઉ

૨૮૨ાા= બાકી મુદ્દલ લેણા
૨૨ા૦ાા વ્યાજની વિગત
૨૫ા=ા વ્યાજના લેણા
શર ૩૩૮૮ાાદા.
રૂ૦ાા
૦——
૩)= વ્યાજના દેવા
શર ૬૨૫ દા. રૂ૦ાા
૨૨ા ૦ાબાકી નક્કી
——
૩૦૪ાા=ા

શાલ ૧૯૭૦

જ	ઉ
૬૬૫૦ રૂ ૧૫૦૦) ભાદરવા વદ ૧૩	૩૬૫૮ાા રૂ ૩૦૪ાા=ાકારતક
—— ૧–૩	શુદ ૧ ૧૨–૦
૧૫૦૦)	૧૭૮૫૮ રૂ ૨૭૩૩ા–ાા ચૈત્ર
——	શુદ ૧૫ ૬ાા ૧
૧૬૫૦	——
	૨૧૫૧૬ાા ——
	૩૦૩૮ા ૦ા

તારીજ

૧૫૩૮।૦। બાકી મુદ્દલ લેણા
૧૫૩)= વ્યાજની વિગત.
૧૬૧।= વ્યાજના લેણા
શર ૨૧૫૧૬।।
હા. રૂ ૦।।।

૮। વ્યાજના દેવા
શર ૧૬૫૦
ફર રૂ ૦।।
૧૫૩)= બાકી નકકી

૧૬૯૧।=।

શાલ ૧૯૭૧

જ	ઉ
૦ રૂ ૧૬૯૧।=। બાકી મુદ્દલ લેણા માગસર સુદ ૧૪	૨૪૮૦।।। રૂ ૧૬૯૧।=। ડારતક સુદ ૧ ૧–૧૪
●	૨૪૮૦।।।

તારીજ

૧૬૯૧।=। બાકી મુદ્દલ લેણા
૧૮।।-।।। વ્યાજના લેણા શર
૨૪૮૦।।।
હા. રૂ ૦।।। લેખે

૧૭૧૦)

વારોવારીઉં દીવાળી બાકી.

ૐ શ્રી ૧।

દેસાઈ વશનજી લલ્લુભાઈના ખાતાનું વ્યાજ શાલ ૧૯૬૭

જ	ઉ
૦ રૂ ૧૫૦) બાકી લેણા આસો વદ ૦૦) ને વાર રવેઉ	૯૫૦ રૂ ૧૫૦) ચૈત્ર વદ ૨ રવેઉ ૬-૧૦

૯૫૦

તારીજ	ઉ
	૧૫૦) બાકી મુદ્દલ લેણા
	૭)= વ્યાજના લેણા શર ૯૫૦ દા. રૂ ૦॥ લેખે
	૧૫૭)=

શાલ ૧૯૬૮

જ	ઉ
૧૯૮। રૂ ૨૯૯॥ૐ॥ કારતક વદ ૧૨ ને વાર શુકર	૧૩૧ રૂ ૧૫૭)= કારતક સુદ ૧ ને વાર સોમ ૦॥૧૦
૦ રૂ ૧૫૭)=	૧૭૮॥ રૂ ૨૧૦) પોશ સુદ ૭ ને વાર બુધ
૧૯૦। રૂ ૧૪૨॥~॥ ૧-૧૦	૦ રૂ ૧૪૨॥~॥
૩૩૦॥ રૂ ૧૫૦) ફાગણ વદ ૯ ને વાર સોમ	૧૭૦॥ રૂ ૬૭॥= ૨॥૧
૦ રૂ ૬૭॥=	૧૭। રૂ ૧૮૦। પ્રથમ અખાડ વદ ૧૧ ને વાર બુધ
૩૩૦॥ રૂ ૮૨॥~॥ ૪-૦	૦ રૂ ૮૨॥~॥

૨૪૩ રૂ ૯૦) વૈશાખ સુદ ૩ ને વાર શનેઉ ૨ા૬	૦ રૂ ૯૦)
૯૭ા રૂ ૬૦ાા=ા ભાદરવા સુદ ૬ ને વાર સોમ	૧ ૭ાા=ા ૨–૮
૦ રૂ ૭ાા=ા	૦ રૂ ૫૩)૦ા બાકી દેવા આસો
૯૭ા રૂ ૫૩)૦ા ૧ાા૧	વદ ૦૦) શનેઉ
૮૬૧	૩૧૯

તારીજ ————————— ઉ —————————

૫૩)૦ા બાકી મુદ્દલ દેવા

૪)– વ્યાજના દેવા શર ૫૪૨

દા. રૂ ૦ાા લેખે

૫૭)–ા

શાલ ૧૯૬૯

જ	ઉ
૫૩ા રૂ ૫૭)–ા કારતક સુદ ૧ ને વાર રવેઉ ૦ા૧૩	૧૯૮૮ાા રૂ ૨૫૦) કારતક વદ ૦૦) ને વાર રવેઉ
૦ રૂ ૧૫) ફાગણ વદ ૭ ને વાર શનેઉ	૦ રૂ ૫૭)–ા
૦ રૂ ૨૬૮ાાગ બાકી લેણા આસો વદ ૦૦) બુધ	૫૫ાા રૂ ૧૫) ૩ાા૬
	૧૯૩૩ા રૂ ૧૭૭ાા–ાા
૦ રૂ ૧૭૭ાા–ાા	૧૮ાા૧૧
૦ રૂ ૬૦ાા–ાા	૫૨૭ા રૂ ૬૦ાા–ાા મહા સુદ ૫ ભોમવાર ૮ાા ૬
૦ રૂ ૩૦)	૯ રૂ ૩૦) અખાડ વદ ૧૩ ગરેઉ ૩–૧
૫૩ા	૨૬૦૭

તારીજ	ઉ
	૨૬૮ાા૦ા બાકી મુદલ લેણા ૧૯)=ાા વ્યાજના લેણાશર ૬૫૫૩ાા દા. રૂ ૯ાા લેખે

	૨૮૭ાા=ાા

શાલ ૧૯૭૦

જ	ઉ
૦ રૂ ૧૫૦૦) ભાદરવાવદ ૧૩ શુકરવાર	૩ ૭ાા=ાા કારતક સુદ ૧ ગરેઉ ૧૦ાા૮
૦ રૂ ૨૮૭ાા=ાા	૧૬૨૯૧ાા રૂ ૨૭૩૩ા–ાા ચૈત્ર
૦ રૂ ૧૨૧૨ા–	સુદ ૧૫ શુકર
૦ રૂ ૧૫૨૧) ૦ાા આસો વદ	૬૫૦૬ા રૂ ૧૨૧૨–ા ૫–૧૧
૦) સોમવાર બાકી લેણા	૯૭૮૫ા રૂ ૧૫૧૧) ૦ાા ૬–૧૩

	૧૯૩૮૯

તારીજ	ઉ
	૧૫૨૧) ૦ાા બાકી મુદલ લેણા ૧૪૫ા=ાા વ્યાજના લેણા શર ૧૯૩૮૯ દા. રૂ ૦ાાલેખે

	૧૬૬૬)≡ા

શાલ ૧૯૭૧

જ	ઉ
૦ ૧૬૬૬ા≡ા બાકી લેણા માગશર સુદ ૧૪ ભોમવાર	૨૩૮૮ાા રૂ ૧૬૬૬≡ા કારતક સુદ ૧ ભોમવાર ૧–૧૩
--	------
૦	૨૩૮૮ાા

તારીજ	ઉ
	૧૬૬૬। ≈। બાકી મુદ્દલ લેણા
	૧૭ાા≈ાા વ્યાજના લેણા શર
	૨૩૮૮ાા હા. રૂ
	૦ાા લેખે
	૧૬૮૪ા≈

તારીખવાર ડીસેંબર બાકી વ્યાજ.

ૐ શ્રી ૧ા

દેશાઇ વશનજી લલ્લુંભાઈના ખાતાનું વ્યાજ

સાલ ૧૯૬૭–૬૮ સન ૧૯૧૧

જ	ઉ
૫૯૮૬ા રૂ ૨૯૯ાા≈ા	૩૨૨૫૦રૂ૧૫૦) તા. ૧૬–૪–૧૧
તા. ૧૭–૧૧–૧૧	૨૧૫
૦ રૂ ૧૫૦)	૩૦૧ા રૂ ૨૧૦) તા. ૨૭-૧૨–૧૧
૫૯૮૯ા રૂ ૧૪૯ાા≈ાા	૦ રૂ ૧૪૯ાા≈ાા
૪૦	
૦ રૂ ૬૦ા ૦ા તા. ૩૧–૧૨–૧૧	૩૦૧ા રૂ ૬૦ા૦ા
બાકી લેણા.	૫
૫૯૮૯ા	૩૨૫૫૧ા

તારીજ	ઉ
	૬૦ા૦ા બાકી મુદ્દલ લેણા
	૬ાા૦ાા વ્યાજના લેણા કાચા
	શર ૨૬૫૬૨નેવરસ
	ના ટકા ૯ એ ગુણી
	વરસના દીવસ ૩૬૫
	એ ભાગતાં પાકા શર
	૬૫૪ાા
	૬૬ાા–

શન ૧૯૧૨

જ	ઉ
૯૯૯૮૨ાા રૂ ૧૫૦)તા. ૧૨-૩-૧૨	૪૭૪૩ાાા રૂ ૬૬ાા−તા. ૧-૧-૧૨ ૭૧
૦ રૂ ૬૬ાા−	૪૮૦ા રૂ ૧૮૦ા તા. ૧૦-૭-૧૨
૯૯૮૨ાા રૂ ૮૩)≋ ૧૨૦	૦ રૂ ૮૩)≋
૭૨૯૦ રૂ ૯૦) તા. ૨૦-૪-૧૨ ૮૧	૦ રૂ ૯૦)
૪૪૪૮ા રૂ ૬૦ાા=ાા તા. ૧૬-૯-૧૨	૪૮૦ા રૂ ૭)− ૬૮
૦ રૂ ૭)−	૪૭૧૩ાાા રૂ ૨૫૦)તા. ૮-૧૨-૧૨
૪૪૪૮ા રૂ ૫૩ાા−ાા ૮૩	૦ રૂ ૫૩ાા−ાા
૦ રૂ ૧૯૬ા=ાા બાકી લેણા તા. ૩૧-૧૨-૧૨	૪૭૧૩ાાા રૂ ૧૯૬ા=ાા ૨૪
૨૧૭૨૦ાાા	૯૯૩૭ાાા

તારીજ	ઉ
રાા=ા વ્યાજના દેવા કાચા શર	૧૯૬ા=ાા બાકી મુદ્દલ લેણા
૧૧૭૮૩ ને વરસના ટકા	
૯ એ ગુણી વરસના દિવસ	૧૯૬ા=ાા
૩૬૬ એ ભાગતાં પાકા	
શર ૨૮૯ાા	
રાા=ા	
૧૯૩ાા૦ા બાકી નક્કી લેણા તા. ૧-૧-૧૩ ના	
૧૯૬ા=ાા	

શન ૧૯૧૩

જ	ઉ
૦ રૂ ૧૫) તા. ૨૯-૩-૧૩	૬૬૪૬૩ા રૂ ૧૯૩ાા૦ાતા.૧-૧-૧૩
૦ રૂ ૨૬૯)−ાાા બાકી લેણા તા. ૩૧-૧૨-૧૩	૧૩૦૫ રૂ ૧૫) ૮૭
૦ રૂ ૧૭૮ાા૦ા	૬૫૧૫૮ા રૂ ૧૭૮ાા૦ા ૩૬૫
૦ રૂ ૬૦ાા−ાા	૧૯૬૩૨ાારૂ ૬૦ાા−ાા તા.૧૧-૨-૧૩ ૩૨૪

૦ રૂ ૩૦)	૪૬૨૦ રૂ ૩૦) તા. ૩૧-૭-૧૩ ૧૫૪
૦	૯૦૭૧૫॥

તારીજ	ઉ
	૨૬૯)~॥ બાકી મુદ્દલ લેણુ
	૨૨૧~॥ વ્યાજના લેણા કાચા શર ૯૦૭૧૫॥ ને વરસના ટકા ૯ એ ગુણી વરસના દીવસ ૩૬૫ એ ભાગતાં પાકા શર ૨૨૩૬॥
	૨૯૧॥

શન ૧૯૧૪

જ	ઉ
૦ રૂ ૧૫૦૦) તા. ૧૮-૯-૧૪	૭૫૭૮૨ રૂ ૨૯૧॥ તા. ૧-૧-૧૪ ૨૬૦
૦ રૂ ૨૯૧॥	૫૫૪૪૩૩ રૂ ૨૭૩૩।~॥ તા. ૧૦-૪-૧૪
૦ રૂ ૧૨૦૮॥૦॥	૧૯૪૫૭૩॥ રૂ ૧૨૦૮॥૦॥ ૧૬૧
૦ રૂ ૧૫૨૪॥~ બાકી લેણુ તા. ૧-૧૨-૧૪	૩૫૯૮૫૯॥ રૂ ૧૫૨૪॥~ ૨૩૬
૦	૬૩૦૨૧૫

તારીજ	ઉ
	૧૫૨૪॥~ બાકી મુદ્દલ લેણુ
	૧૫૫॥ વ્યાજના લેણા કાચા શર ૬૩૦૨૧૫ને વરસના ટકા ૯ એ ગુણી વરસના દીવસ ૩૬૫ એ ભાગતાં પાકા શર ૧૫૫૩૯॥
	૧૬૮૦)॥

ઓં-મ્ ।

હુંડી શિક્ષક.

હુંડી એટલે વેપારીઓમાં ચાલતી નોટ; જેને અંગ્રેજીમાં ચેક કહે છે. તે કોરા કાગળ ઉપર લખાય છે, કોરો કાગળ છ કે સાત આંગળ પહોળો; અને વેંત લાંબો હોય છે. અને તેથી ઓછો વત્તો પણ હોય છે. કેટલાક તેને છપાવી મુકે છે, પણ છપાવનાર રૂા., રાખ્યાવાળાનું નામ, મુદત, મિતિ, વગેરે જે કેટલુંક લખવાનું હોય તે જગ્યા કોરી રાખી છપાવી રાખે છે.

હુંડી લખવાના નિયમો.

૧. ચાર આંગળ મથાળું કોળું રાખવું, પછી વચ્ચોવચ્ચ શ્રી ૧ા, ડાબી બાજુએ નિશાની, અને જમણી બાજુએ નંબર લખવો.

૨. એક સર જેટલી જગ્યા કોરી રાખવી, પછી સ્વસ્તિ શ્રી વગેરે શુભસૂચક બાબત લખવી.

૩. હુંડી જ્યાં લખવી હોય તે ગામનું નામ.

૪. જેના ઉપર હુંડી લખવી હોય તેની અટક અને નામ પુરેપુરૂં લખવું.

૫. હુંડી જેણે જે ગામથી લખવી હોય તેણે જોગ શ્રી અમુક ગામથી ફલાણા એટલે લખનારે પોતાની અટક અને નામ પૂરેપુરૂં લખવું, અને પછી સામાવાળાને જે લખવું હોય તે, જેગોપાળ, જુહાર, સલામ, વગેરે યોગ્યતા પ્રમાણે વાંચશો લખવું.

૬. જત અત્રેથી રાખ્યા એટલે રૂા. લઈ હુંડી લખી આપીએ તેની અટક અને નામ પૂરેપુરૂં લખવું. અગર શાહજોગ પાસેથી પણ લખાય છે.

૭. રૂા. નો આંકડો અને પછી અંકે લીધા તે.

૮. શાહ વેપારી જોગ અગર જેને નાણાં અપાવવાં હોય તેની અટક અને નામ.

૯. નાણા આપવાની મુદત.

૧૦. નાણાં હુંડીની રીતનાં, ગ્રથ ઠામ, ઠેકાણું, ચોકસ કરી આપજો.

૧૧. નિશાની એ જે કાગળ મધ્યે લખીશું; અગર અમારે ખાતે ઉધારી આપજો એમ લખવું.

૧૨. હુંડી લખી તે મિતિ, વાર, તારીખ, દસ્તકના વગેરે લખવું. પછી બેવડી લીટી દોરી વધેલો કાગળ ફાડી નાંખવો.

૧૩. હુંડી લખી તેની બીજી બાજુએ ચોકઠામાં રૂા. નો આંકડો અને પછી બમણા કે ચોગણા કરી આપવા લખવું.

૧૪. છેવટે જેનાપર હુંડી લખી હોય તેનું પુરેપુરૂં સરનામું લખાય છે.

હુંડી.

શ્રી ૧।

નંબર ૭૧

સ્વસ્તિ શ્રી મુંબઈ બંદર મહાશુભસ્થાને પૂજ્ય શ્રી પાંચ દેશાઇ, પરાગજી સુરભાઈ કુંo જોગ શ્રી વલસાડ ભાગડા બંદરેથી લીo મોદી દુલ્લભદાસ ગોપાળજીના નમસ્કાર વાંચશો. જત અત્રેથી રાખ્યા; દેશાઇ નાનાભાઇ હરિભાઈ પાસેથી રૂા. ૧૨૦૦) અંકે એક હજાર બસો લીધા; તે શાહ વેપારી જોગ, મુદત તુરત નાણા હુંડીની રીતનાં અથ ઠામ ઠેકાણું ચોકસ કરી આપજો. નિશાની એ જે કાગળ મધ્યે લખીશું. એજ કામકાજ સાલ ૧૯૭૫ના ભાદરવા સુદ ૧૧ ને વાર શનેઊ. તાo ૬–૯–૧૯૧૯ દાo પોતે.

રૂ ૧૨૦૦)	રૂપીઆ છસોથી બમણા પૂરા કરી આપજો.

શ્રી પાંચ દેશાઈ પરાગજી સુરભાઈ કું.

ઠે. પાયધુની મુ૦ મુંબઈ.

હુંડીનું ખોખું થતાં સુધીમાં તે ઉપર જે જે લખવામાં આવે છે તે વિષે

૧. શ્રી ૧ા ની ઉપર વેચાણ કરવામાં આવે છે. તે લી. દેસાઇ નીછાભાઇ ગુલાબભાઇ જત આ હુંડી દેસાઇ રણછોડજી ગોવિંદજી ને વેચી છે સહી દા, પોતે. જુઓ પાનું. ૪૮

૨. મુંબઇ બીડનાર મથાળું ભરે છે તે જત આ હુંડીના નાણાં પટેલ કલ્યાણજી વિઠ્ઠલભાઈ ઠે. ઘાચધુની સરાફ બજાર વાળા જોગ ભરજો જુઓ પાનું. ૪૮

૩. મુંબઈ વાળો ટપાલ વાંચનાર જેણે હુંડી બીડી મોકલી હોય તેના નામનો અકેકો અક્ષર ની. ગુ. લખે છે અને હુંડી નોંધનાર પછી હુંડી નોંધનું પાનું લખે છે; અને તે હુંડી દેખાડ કરવા છતાં, નહિ શીકરાઇ (સ્વીકારાઇ) હોય તો તે ઉપર નિતિ દેખાડ કર્યાની લખે છે; જુઓ પાનું ૪૯ અને પછી જેટલા દિવસ નાણાં પાછળ ભરે તેટલા દિવસનું વ્યાજ ટકા ૦ાા લેખે લેવાનો રીવાજ છે.

૪. ભરપાઈ કરનાર—વસુલ દેસાઇ નીછાભાઈ નારણજી જત આ હુંડીનાં નાણાં ભરી પુરાં પામ્યા છે.

૫. હુંડીનાં નાણાં ભરનાર હુંડીનું ખોખું હુંડી લખનાર ઉપર બીડી મોકલે છે; અને કેટલાક પોતાની પાસે રહેવા દે છે.

હુંડીનાં નામ

૧. **શાહજોગી** હુંડી એટલે હુંડીનાં નાણાં પાછાં મળી શકે એવો માણસ જોઈ અગર જામીન લઇ નાણાં આપવાં તે. એ હુંડીનું વેચાણ થઇ શકે છે.

૨. **નામજોગી** હુંડી એટલે જે માણસને નાણાં અપાવવાં લખ્યું હોય તે માણસનેજ નાણાં મળી શકે છે. એવી હુંડીઓ હવે કવચિતજ લખાય છે. કારણ કે તે હુંડીનું વેચાણ થઈ

શકતું નથી; અને કાગળમાં લખ્યા પ્રમાણે નિશાની બરાબર મળે છે તોજ નાણાં આપે છે, નહિ તો ઓળખાણ, જામીન વગેરેની મુશ્કેલી પડે છે.

૩. **ધણીજોગી** હુંડી એટલે રાખ્યાવાળાનેજ નાણાં મળી શકે છે; એવી હુંડીઓ હવે ક્વચીતજ લખાય છે. કારણ કે નામજોગી હુંડીની માફક વેચાણ એ હુંડીનું પણ થઇ શકતું નથી; અને કાગળ પ્રમાણે નિશાની નહિ મળે તો એ હુંડીનાં નાણાં મેળવવાં મુશ્કેલ થઇ પડે છે.

૪. **કોરેપુઠેની** હુંડી એટલે નહિ શીકરાએલી હુંડી.

૫. **જવાબી હુંડી** એટલે રાખ્યાવાળાને જેને નાણાં અપાવવાં હોય તેને ત્યાં નાણાં ભરાવ્યાનો જવાબ આણી આપવો તે.

૬. **સાખો** હુંડી એટલે દેવા પેટે મોકલેલી હુંડી.

૭. **લેણી** હુંડી એટલે હુંડી લખી તરત હુંડી બીડી આપવી કે અવેજ મોકલી આપવો તે.

૮. **તમારી વતીની** હુંડી એટલે તમારાં ખાતાંની હુંડી. એ હુંડીનો વટાવ, વ્યાજ વગેરે તેમના ખાતેજ લખવામાં આવે છે.

૯. **દર્સણી, રોકડી** કે **તરતની** હુંડી એટલે જે હુંડીનાં નાણાં દેખાડ કરે તેજ દિવસે નાણાં મળી શકે એવી હુંડી.

૧૦. કાચી હુંડી એટલે જે દિવસે હુંડી આવે તે દિવસે દેખાડ થઈ શકે નહિ તે. (જે દિવસે હુંડી આવે તે દીવસની કે તે દિવસ પછીની લખી મિતિ હોવી જોઇએ.)

૧૧. **પાકી** હુંડી એટલે જે દિવસે હુંડી આવી હોય તેજ દિવસે ડેખાડ થઈ શકે તે. (લખી મિતિ હુંડી આવી તે દિવસ અગાઊની મિતિ હોય છે).

૧૨. **મુદતી** હુંડી એટલે જે દિવસે હુંડી દેખાડ કરે તે દિવસ પછી હુંડીમાં લખ્યા પ્રમાણેની મુદતે નાણાં મળે તે.

હુંડીનાં નાણાં ભરવાનો રિવાજ.

૧. તરત મુદતની, રોકડી કે દર્શણી હુંડીનાં નાણાં દેખાડ કરે તેજ દિવસે ભરવાનો રીવાજ છે. દેખાડ કરવા છતાં નાણાં નહીં ભરે તો જેટલા દિવસ પાછળ ભરે તેટલા દિવસનું વ્યાજ ટકા ૦॥। લેખે લેવાનો રીવાજ છે.

૨. મુદતી હુંડીમાં દિન વળતાની હુંડીનાં નાણાં દેખાડ કરવા પછી બીજે દિવસે નાણાં ભરે છે. મુદત દિન ભોમનાં ચોથે દિવસે અને મુદત દિન ચાર ચારનાં ૯, ૧૩, કે ૧૫ જે ગાગનો રીવાજ, તે પ્રમાણે નાણાં ભરે છે.

ટીપ ૧ મુદતી હુંડીઓ કવચીતજ લખવામાં આવે છે. કારણકે તેવી હુંડીના ઘરાક એટલે વેચાણ લેનાર કોઇકજ હોય છે; કેમકે વ્યાજ, વટાવ, અને દર્શણી હુંડીમાં ગમે તેટલા રૂ. ની હુંડી હોય તો પણ ૦)– આનાનોજ સ્ટાંપ જોઇએ છે અને મુદતીમાં સ્ટાંપ વધુ જોઇએ છે. એ તમામ નુકસાનને લીધે એવી હુંડીઓ લખવાનો રીવાજ બંધ થયો છે, જેથી હવે મુદતી હુંડી લખવાને બદલે આજ પછી એટલે હુંડી લખે તે દિવસ પછી, બે, પાંચ, આઠ, કે, પંદર જેટલા દિવસ નાણાં પાછળ અપાવવાં હોય, તેટલા દિવસ પાછળ લખી મિતિ લખે છે. એટલે આજે ભાદરવા સુદ ૧ છે. તો લખી મિતિ ભાદરવા સુદ ૨–૩ ૫–૮; વદ ૧–૪–૬ વગેરે લખે છે. એવી કાચી હુંડી મુદત થયેજ દેખાડ થાય છે. એવી હુંડીઓ લખે છે. પણ એવી હુંડીઓના લેનાર થોડાજ હોય છે; કારણકે ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણે વ્યાજ વટાવ અને સ્ટાંપનું નુકસાન વેઠવું પડે છે; અને જો એવી હુંડી બીડી માલ મંગાવ્યો હોય તો માલ ધારેલા વખતે આવી શકતો નથી; કારણકે હુંડીનાં નાણાં મળે માલ મોકલે છે. એ બધું હુંડીની બાબતમાં અજાણ માણસોમાં ચાલતું હતું;

પણ હવે હુંડીની બાબતમાં ઘણા માણસો જાણકાર થયેલા હોવાથી મુદતી હુંડીઓ હવે કવચિતજ લખાય છે.

૨ જેના ઉપર હુંડી લખી હોય તેની પાસે હુંડી લખનારના રૂા. લેણા હોય તો તેની નિશાની એ જે કાગળ મધ્યે લખીશું લખે છે; અને દેવા હોય તો હમારે ખાતે ઉધરી આપજો લખે છે.

૩. હુંડી લખનારે જેના ઉપર હુંડી લખી હોય, તેના ઉપર કાગળ લખવો જોઇએ. તેમાં હુંડી લખી તેની તમામ વિગત જણાવવી પડે છે. જો તેમ નહિ કરે તો ંડી શીકારનાર લખનારને તાર કરે છે, અગર કાગળ લખી જણાવે છે, કે તમારી આવી વિગતની હુંડી આવી છે તે શીકારવી કે કેમ? એનો જવાબ આપો તો એમાં જે ખરચ થાય તે લખનારને શીર હોય છે. અને જવાબ મળેથીજ હુંડી શીકારે છે. એટલે નાણું ભરે છે.

હુંડી ગેરવલ્લે પડે તો શું કરવું.

હુંડી ગેરવલ્લે પડે તો તે હુંડી જેણે બીડી મોકલી હોય હોય તેની પાસેથી પેંઠ મંગાવવી. પેંઠ ગેરવલ્લે પડે તો પરપેંઠ મંગાવવી. અને પરપેંઠ ગેરવલ્લે પડે તો કાગળ મંગાવવો પડે છે.

પેંઠ, પરપેંઠ, વગેરે લખવા લખવા વિષે.

હુંડીની માફક પેંઠ લખવામાં આવે છે. માત્ર વધારામાં હુંડીની વિગત લખી રાખ્યાવાળો કહે છે કે એ હુંડી ગેરવલ્લે પડી છે. તો તમો તમારા મેળ, નોંધ, ખાતાવહી, વગેરે ચોપડા તપાસી જોઇ તે હુંડી નહિ શીકારી હોય તો આ પેંઠ શીકારી નાણું આપજો. હમો તમને એકવારજ મજરે આપીશું. જો હુંડી શીકારી નાણું આપ્યાં હોય તો આ પેંઠ રદ સમજી ફાડી નાંખજો એજ કામકાજ, મિતિ, વાર. દસ્કત, લખે છે. પેંઠની માફક પરપેંઠ લખવામાં હુંડી, પેંઠની વિગત પરપેંડ લખાય છે તેજ પ્રમાણે કાગળ લખાય છે.

હુંડી વહી વિષે.

હુંડી વહી એટલે જે ચોપડામાં ફક્ત હુંડીઓનુંજ નામું લખવામાં આવ્યું હોય તે પાકી નોંધ, પાકો મેળ, જેમ ખાંતાવહીમાં ખતવાય છે. તેમ એ હુંડી વહી પણ ખતવાય છે.

હુંડી વહીનો ચોપડો.

શ્રી ૧I

શાંલ ૧૯૭૫ના ભાદરવા સુદ ૧ થી ભાદરવા વદ ૦૦) સુધી
સુરત, પલસાડ વગેરે

જ

૨૫૦૦) શા. રામજીભાઈ ભગવાનદાસ તલાજાવાળાને· ખાતે જમા ભાદરવા સુદ ૨ બા. હુંડી રૂા. ૨૫૦૦)ની મુંબઇની શા. વિઠ્ઠલદાસ લીલાધર ઉપરની લખી તલાજાથી રા. ભાઇચંદભાઈ વિઠ્ઠલભાઇની તમારા રાખ્યાની નંબર ૭૨ ની તુરતની શાહ જોગ સ્ટાંપવાળી બીડી મોકલી તેના ઉધાર દેસાઇ પરાગજી સુરભાઇ કું. મુબઇ,

૧૨૦૦) પા. કેશવલાલ હીરાલાલ વીરમગામ વાળાને ખાતે જમા સુદ ૧૩ બા. હુંડી ૧ રૂા. ૧૨૦૦) ની મુંબઇની શા. ડાહ્યાભાઈ ધનજી ઉપરની લખી વડોદરેથી પા. જગજીવન ખુશાલભાઇની રાખ્યા શા. મુળચંદ નાનચંદની નંબર. ૩૩૩ની તુરતની શાહજોગ લખી મિતિ સુદ ૧ ની સ્ટાંપ વગરની બીડી મોકલી, તેના ઉધાર શુદ ૧૪ શા. માણેકચંદ કપુરચંદ દા. રૂા. ૯૯૯ાા≈

૧૦૦૦) શા. શા. નગીનચંદ ધ્રીજભુખણદાસ અમદાવાદ વાળાને ખાતે જમા, વદ ૭ બા. હુંડી ૧ રૂા. ૧૦૦૦) ની મુંબઈ ની શા. કેસરોચંદ ભાણાભાઈ ઉપરની લખી બીલ્લીમોરા થી શા. જેઠાલાલ દુર્લભદાસની તમારા રાખ્યાની નંબર ૨૨૨ ની તુરતની શાહજોગી લખી મિતિ સુદ ૪ ની

સ્ટાંપવાળી તમોએ બીડી મોકલા તેના દર રૂા. ૯૯૯ાા≈ાા
ઉધાર દેસાઈ શંકરજી જોગીભાઈ સુદ ૭

૪૭૦૦)

ૐ

શ્રી ૧ા

તારીજ ——— ઉ ———

શ્રી ગણેશાય નમઃ
૨૪૯૬ાાા= શા. રામજી ભગવાન તલાજાવાળાને ખાતે જમા સુદ ૨ બા. હુંડી ૧ રૂા ૨૫૦૦) ની તમોએ મુંબઇની બીડી મોકલી તેના.
૦———
૩)= વટાવના
૩૪૯૬ાાા= બાકી નક્કી.
૧૧૯૮ાા≈ પા. કેશવલાલ હીરાલાલ વીરમગામ વાળાને ખાતે જમા સુદ ૩ બા. હુંડી ૧ રૂા. ૧૨૦૦)ની મુંબઇની તમોએ બીડી મોકલી તેના.
૦———
૧ાા- વટાવ સ્ટાંપ
૧ાા ૦)-
૧૧૯૮ાા બાકી નક્કી.

૨૫૦૦) દેશાઇ પરાગજી સુરભાઈ કુા૦ મુંબઇવાળાને ખાતે ઉધાર સુદ ૩ બા. હુંડી ૧ રૂા. ૨૫૦૦) ની મુંબઈની તમોને બીડી મોકલી તેના.
૧૧૯૯ા શા. માણેકચંદ કપુરચંદના ખાતે ઉધાર સુદ ૪ બા. હુંડી ૧ રૂા. ૧૨૦૦) ની તમોએ વેચાણ લીધી તેના.
૦———
૦ાા વટાવ
૧૧૯૯ા બાકી
૯૯૯ાા≈ દેશાઇ જોગીભાઇ શંકરજીના ખાતે ઉધાર સુદ ૭ બા. હુંડી ૧ રૂા. ૧૦૦૦) ની તમોએ વેચાણ લીધી તેના.
૦———
૦ા- વટાવ
૯૯૯ાા≈ બાકી.

૯૯૮ાા બાકી

શા. નગીનચંદ ખીજ-
ભુખણદાસ અમદાવાદ-
વાળાને ખાતે જમા
સુદ ૭ બા. હુંડી ૧
રૂા. ૧૦૦૦) મુંબઈની
તમોએ બીડી આપીતેના

૧) શ્રી વટાવ ખાતે ઉધાર

૪૭૦૦)

૧ા વટાવ
પાા≡ શ્રી વટાંવ ખાતે જમા

૪૭૦૦)

ઘણાજ ઉપર પ્રમાણે માસ આખરે તારીજ બાંધે છે, અને કેટલાક દરરોજ ઉપર પ્રમાણે હુંડી નોંધી તેની નીચેજ જમા ખર્ચ નાખે છે.

ટીપ ૧ કમીશન એજન્ટો આ પ્રમાણેની હુંડી વહી રાખે છે; કારણ કે કમીશન એજન્ટોને બહારગામથી ઘણીજ હુંડીઓ આવે છે. તેમાંથી જેટલી વેચવી હોય તે તે વેચી દે છે અને જે મુંબઈ બીડવી હોય તે બીડી મોકલે છે. અને જો પોતાનાજ ગામની હુંડી હોય તો દેખાડ કરી તેનાં નાણાં મળે ત્યારે બારોબાર મેળમાંજ જમે કરે છે.

૨ કોઈને હુંડી વધારે લખવાની કે વધારે લેવાની હોય છે, અને કોઈને ત્યાં હુંડી વધારે આવેલી હોય છે તો જેને જેવો વહીવટ તે પ્રમાણે હુંડી વહી રાખે છે; અને જેમને ત્યાં દરરોજની હુંડીનો વહીવટ નહીં હોય તો તેઓ હુંડીવહી રાખતા નથી; પણ મેળમાંજ જમા ખર્ચ નાખે છે; અથવા તો હુંડીના રૂા. મળે તે મેળમાં જમા કરે છે, અને આપે તે મેળમાં ઉધારે છે.

હુંડી નોંધ.

હુંડી નોંધ એટલે હુંડીની વિગતવાર યાદી કરી લેવી તે.

૧ મુંબઈવાળાઓ કે જે કમીશન એજંટો અગર હુંડીનો વેપાર

(ધંધો) કરનારાઓ હોય છે તેઓને ત્યાં દરરોજ ટપાલ મારફતે ઘણીજ હુંડીઓ આવે છે તો તેઓ જમા હુંડી નોંધ રાખે છે. જુઓ પાનુંહુંડી દેખાડ કરનારનું તેઓ ઉપર ઘણાજ દેશાવર-વાળાઓની લખાએલી હુંડીઓ આવે છે, તો તેને વાસ્તે તેઓ ઉધાર હુંડી નોંધ રાખે છે.

ટીપ—મુંબઇ એ ઈન્ડીઆનું તેમ બીજા દેશાવરોનું મુખ્ય બંદર છે. એને વાસ્તે આપણામાં કહેતી ચાલે છે કે મુંબઈ ચોર્યાશી બંદરનો વાવટો છે. એટલે મુંબાઇમાં દરેક દેશના વેપાર્થે વસેલા હોય છે તેથી મુંબઇની હુંડીનું વેચાણ દરેક દેશાવરમાં થાય છે. સુરત, ભરૂચ, વડોદરા, અમદાવાદ, કલકત્તા, દિલ્હી, નાગપુર વગેરેની હુંડીનું વેચાણ જલદી થઇ શકતું નથી. કારણ કે મુંબઈ સાથે દરેક દેશાવરવાળાઓને લેવડદેવડ હોય છે; તેવું મુંબઇ સીવાયના દેશાવરોને હોતું નથી એટલે બીજા દેશાવરની હુંડીનું વેચાણ જલદી થતું નથી અને વટાવમાં પણ ફેર પડે છે એટલે મુંબઇવાળાઓને ટપાલ મારફતે હુંડી આવે તે એટલે દેખાડ કરવાની તે; અને પોતાના ઉપર લખાએલી હુંડી એટલે શીકારવાની તે હુંડી-ઓને માટે જમા ઉધાર હુંડી નોંધો રાખવી પડે છે, હુંડી પાછી બીડે અગર, પેંઠ મંગાવવી પડે તો તે પણ તેમાંજ લખી રાખે છે. પાછી બીડી અગર પેંઠ મંગાવી તારીખ લખે છે, અને બાકીના ઉપર રોજમેળ પાનું લખે છે, એટલે જે હુંડીના રૂા. જે મેળના પાને આવ્યા હોય તે મેળનું પાનું લખી લે છે. તેમ ઉધાર નોંધમાં પણ જે હુંડીના નાણાં ભર્યા હોય, તે હુંડીના રૂા. નીચે ટાંપ ,, અને રોજમેલ પાનું લખે છે. જે હુંડીના નાણા નહિ ભર્યા હોય, તે હુંડી ઉપર ચોકડી મુકે છે. હુંડી જે દિવસે દેખાડ કરી તે દિવસે નાણાં નહિ મળે તો તે દિવસ હુંડી ઉપર લખી લે છે, અને જે દિવસે નાણાં ભરવાં જોઇએ. તે દિવસે નાણાં નહીં ભરે તો જેટલા દિવસ નાણાં પાછળ ભરે તેટલા દિવસનું વ્યાજ ટકા ૯॥ લેખે લેવામાં આવે છે; અને તે વ્યાજના પૈસા

વ્યાજ ખાતે જમા કરે છે. જેની હુંડી આવેલી હોય તેને મિતિ આપે છે. જો પોતાના ઉપર લખાવેલી હુંડીનું વ્યાજ પોતાની ભુલથી આપવું પડે તો વ્યાજના પૈસા વ્યાજ ખાતે ઉધારે છે. જુઓ મે. પા હુંડી દેખાડનારનું અને જો લખનારની ભુલથી આપવું પડે તો વ્યાજના પૈસા લખનારને ખાતે ઉધારે છે.

સવાલ

૧ તમો એટલે દેસાઇ, દયાળજી નાનુંભાઇ અમદાવાદમાં છો. તમારે અમલશાડ દેશાઇ, નીછાભાઇ ગુલાબભાઈ ઉપર રૂા. ૨૦૦૦) મોકલવા છે, તો તમોએ અમદાવાદમાં અમલશાડ ની હુંડીની તપાસ કરી તો અમલશાડની હુંડી મળતી નથી, તો મુંબઇની હુંડી ગાંધી મોહનલાલ કરમચંદ પાસે રૂા. ૦) ૦l લેખે વટાવ આપી રોકડેથી લખાવી લીધી. ગાંધી મોહનલાલ કરમચંદે મુંબઇની હુંડી દેસાઇ પરાગજી સુરભાઈ કું. ઉપર નંબર ૩૫૧ ની તુરતની શાહજોગ આજના મિતિની સ્ટાંપવાળી લખી આપી તેના રૂા. તમોએ રોકડા આપ્યા, અને ડી અમલશાડ દેસાઇ નીછાભાઇ ગુલાબભાઇ ઉપર બીડી મોકલી. તેમણે એટલે નીછાભાઇ ગુલાબભાઇએ રૂા. ૦)~ ઓછાથી જમા કરી અને તેજ ભાવે ઉધાર દેસાઇ રણછોડજી ગોવિંદજીને વેચી તેમણે મુંબઇ પટેલ કલ્યાણજી વિઠ્ઠલભાઇ મહેતા ઉપર બીડી મોકલી. તેમણે દેખાડ કરી ત્રીજે દીવસે સીકારી તો એ હુંડીનું દરેક ઠેકાણેનું દરેક જણનું મિતિવાર નામું માંડો; અને હુંડી લખી તે ઉપર ખોખું થતાં સુધીમાં જેજે લખવામાં આવ્યું હોય તે લખી લાવો.

જવાબ.

જત આ હુંડીનાં નાણું પટેલ કલ્યાણજી વિઠ્ઠલભાઇ ઠે૦ પાયધુની સરાફબજાર વાળા જોગ ભરજો.

સ્ટાંપ ૦)—

લી૦ દેશાઇ નીછાભાઈ ગુલાબભાઇ જત આ હુંડી દેશાઇ રણછોડજી ગોવિંદજીને વેચી છે. સ. દા. પોતે.

શ્રી ૧ા

નંબર ૩૫૧

સ્વસ્તિ શ્રી મુંબઈ બંદરે મવાશુભસ્થાને શ્રીમાન્ દેશાઈ પરાગજી સુરભાઇ કુા૦ જોગ શ્રી અમદાવાદથી લી. શા૦ મોહનદાસ કરમચંદના પ્રેમયુકત યથાઘટીત જત અત્રેથી રાખ્યા દેશાઇ દયાલજી નાનુભાઇ પાસેથી રૂા. ૨૦૦૦) અંકે બે હજાર એક હજારથી બમણા લીધા તે શાહ વેપારી જોગ, મુદત તુરત નાણાં હુંડીની રીતનાં અથ ઠામ ઠેકાણું ચોકસ કરી આપજો નિશાની એ જે કાગળ મધ્યે લખીશું એજ કામકાજ, સાલ ૧૯૭૭ના માગસર વદ ૨ ને વાર સોમ તા. ૨૭ માહે ડીસેમ્બર સને ૧૯૨૦ દા. પોતે

૨૪ગો. હું. નોં. પા. ૧૭ દેખાડ માગસર વદ ૪

(રૂા. ૨૦૦૦) રૂપીઆ પાંચશોથી ચોગણા પુરા કરી આપજો.

વસુલ પા. કલ્યાણજી વિઠુલભાઇ જત આ હુંડીનાં નાણાં ભરી પુરાં પામ્યા છે.

શ્રી પાંચ દેસાઇ પરાગજી સુરભાઈ કુંo

[illegible]

[illegible]

હુંડી લખનાર શા. મોહનલાલ કરમચંદ અમદાવાદવાળાનો મેળ

શ્રી ૧।

સાલ ૧૯૭૭ ના માગસર વદ ૨ ને વાર સોમ તા. ૨૭-૧૨-૨૦

જ	ઉ
૨૦૦૦) દેસાઇ પરાગજી સુરભાઈ કું૦ મુંબઈવાળાને ખાતે જમા માગસર વદ ૪ બા. હુંડી ૧ રૂ ૨૦૦૦)ની લખી હમારી તમારા ઉપરની નંબર ૩૫૧ ની રાખ્યા દેસાઇ દયાળજી નાનુભાઈ તુરતની શાહજોગ લખી મિતિ આજની ના રોકડા હા૦ મહાદેવજી	
૦।– શ્રી હુંડીઆ મણ ખાતે જમા હુંડી રૂ ૨૦૦૦) ના દા. રૂ ૦)૦। લેખે હા. દે. દયાળજી નાનુભાઈ	
૨૦૦૦।–	

હુંડી રાખ્યાવાળા.

દેશાઇ દયાળજી નાનુભાઈ અમદાવાદવાળાનો મેળ

શ્રી ૧।

શાલ ૧૯૭૭ના માગસર વદ ૨ ને વાર સોમ તા. ૨૭-૧૨-૨૦

જ	ઉ
૦)૧। શ્રી ગણેશાય નમઃ	૨૦૦૦) દેશાઇ નીછાભાઈ ગુલાબભાઇ અમલસાડવાળાને ખાતે ઉધાર માગસર વદ ૩ બા. હુંડી ૧ રૂા. ૨૦૦૦)
૩૦૦૦) શ્રી પુરાંત બાકી	
૩૦૦૦)	

ની મુંબઈની દેશાઈ પરાગજી સુરભાઈની કું. ઉપરની નંબર ૩૫૧ ની હમારા રાખ્યાની લખી અત્રેથી શા. મોહનચંદ કરમચંદની આજની મીતીની તુરતની શાહજોગ બીડી મોકલી તેના રોકડા આપ્યા.

૦।– શ્રી હુંડીઆમણ ખાતે ઉધાર બા. હુંડી રૂ. ૨૦૦૦) ના વટાવના હા. શા. મોહનચંદ કરમચંદ

૨૦૦૦।–

હુંડી વેચાણ કરનાર

દેશાઇ નીછાભાઇ ગુલાબભાઇ અમલસાડવાળાનો મેળ

શ્રી ૧।

શાલ ૧૯૭૭ ના માગશર વદ ૩ ને વાર ભોમ તા. ૨૮–૧૨–૨૦

જ	ઉ
૧૯૯૮॥ દેશાઈ દયાળજી નાનુભાઈ અમદાવાદવાળાને ખાતે જમા બા. હુંડી એક રૂ. ૨૦૦૦) ની મુંબઇની દેશાઇ પરાગજી સુરભાઇ કું. ઉપરની નંબર ૩૫૧ ની તમારા રાખ્યાની	૧૯૯૮॥ દેશાઇ રણછોડજી ગોવીંદજીને ખાતે ઉધાર બા. હુંડી રૂ. ૨૦૦૦) ના તે જમે દેશાઇ દયાળજી નાનુભાઈ
	૧૯૯૯॥

લખી અમદાવાદથી શા.
મોહનચંદ કરમચંદની
શાહજોગ તુરતની લખી
મીતી વદ ૨ની તમોએ
ખોડી મોકલી તેના.

૦———

૧૧ વટાવના
૧૯૯૮॥ બાકી તે ઉધાર
દેશાઇ રણછોડજી ગોવિંદજી

———

૧૯૯૮॥

હુંડી વેચાણ લેનાર

દેશાઈ રણછોડજી ગોવીંદજી અમલસાડવાળાનો મેળ

શ્રી ૧॥

શાલ ૧૯૭૭ ના માગસર વદ ૩ને વાર ભોમ તા. ૨૮-૧૨-૨૦

જ

૦)૧॥ શ્રી ગણેશાય નમઃ
૧૯૯૮॥ દેશાઇ નીછાભાઈ ગુલાબભાઇના ખાતે જમા હુંડી ૧ રૂા. ૨૦૦૦)ની વેચાણ આપી તેના ઉધાર પા. કલ્યાણજી વીઠલભાઇ મુંબઈવાળાને ખાતે

૦———

૧॥ વટાવના
૧૯૯૮॥ બાકી
૧॥ શ્રી વટાવ ખાતે જમા હુંડી રૂા. ૨૦૦૦)ના વટા-

ઉ

૨૦૦૦) પા. કલ્યાણજી વિઠલભાઇ મુંબઇવાળાને ખાતે ઉધાર માગસર વદ ચોથ બા. હુંડી ૧ રૂા. ૨૦૦૦)ની મુંબઇની દેશાઇ પ્રાગજી સુરભાઇ કુા૦ ઉપરની નંબર ૩૫૧ ની લખી અમદાવાદથી શા મોહનચંદ કરમચંદની રાખ્યા દેશાઇ દયાલજી નાનુભાઇની તુરતની શાહજોગ લખી મીતી વદ

૬ના હા. નીછાભાઇ ગુલાબભાઇ	૨ ના રોકડા.
	૧I જમે વટાવ ખાતે
	૧૯૯૮ાાા જમે દેશાઇ નીછાભાઇ ગુલાબભાઇ
૨૦૦૦)	૨૦૦૦)

હુંડી દેખાડ કરનાર

હુંડી નોંધ પાનું ૧૭

શ્રી ૧ા

શાલ ૧૯૭૭ ના માગસર વદ ૪ ને વાર ગરેઉ તા. ૨૯-૧૨-૨૦

જ

૨૦૦૦) દેશાઇ રણુછોડજી ગોવીંદજી અમલસાડવાળાને ખાતે જમા બા. હુંડી ૧ રૂા. ૨૦૦૦) ની દેશાઈ પરાગજી સુરભાઈ કુાં૦ ઉપરની લખી અમદાવાદથી શા૦ મોહનચંદ કરમચંદ ની રાખ્યા દેશાઈ દયાળજી નાનુંભાઇ નંબર ૩૫૧ ની તુરતી શાહજોગ લખી મીતી વદ ૨ની સ્ટાંપવાળી.

પા. કલ્યાણજી વીઠલભાઇ મુંબઇવાળાનો મેળ

શ્રી ૧ા

શાલ ૧૯૭૭ના માગસર વદ ૬ ને વાર શુક્ર તા. ૩૧-૧૨-૨૦

જ	ઉ
૨૦૦૦) દેશાઇ રણુછોડજી ગોવીંદજી અમલસાડવાળાને ખાતે જમા વદ ૪ બા. હુંડી ૧ રૂા. ૨૦૦૦) ની દેશાઇ પરાગજી સુ-	

રભાઇ કું. ઉપરની હુંડી
નોં. પા. ૧૭ હા.
નાનાભાઈ
૧) શ્રી વ્યાજ ખાતે જમા
હા. દેશાઇ પરાગજી
સુરભાઇ કુાં૦

૨૦૦૧

હુંડી શીકારનાર.

હુંડી નોંધ પાનું ૨૧

શ્રી ૧ા

શાલ ૧૯૭૭ના માગસર વદ ૪ને વાર ગરેઉ તા. ૨૯-૧૨-૨૦

ઉ

૨૦૦૦) પા. કલ્યાણજી વિઠુલભાઈ ઠે. તાંબાકાંટા મારવાડી રામ નારાયણ બળદેવના માળામાં ત્રીજે દાદરે હુંડી ૧ રૂ. ૨૦૦૦)ની લખી અમદાવાદથી શા. મોહનચંદ કરમચંદના રાખ્યા દેશાઇ દયાળજી નાનુંભાઇ નંબર ૩૫૧ની તુરતની શાહજોગ લખી મીતી માગસર વદ ૨ રો. પા. ૨૧૧

દેશાઇ પરાગજી સુરભાઇ કુાં૦ મુંબઈ

શ્રી ૧ા

શાલ ૧૯૭૭ ના માગસર વદ ૬ ને વાર શુક્ર તા. ૩૧-૧૨-૨૦

જ	ઉ
૨૦૦૧) શ્રી પુરાંત બાકી	૨૦૦૦) શા. મોહનદાસ કરમચંદ અમદાવાદવાળાના ખાતે ઉધાર માગસર વદ ૮ બા. હુંડી ૧ રૂ. ૨૦૦૦) ની લખી તમારી હમારા ઉપરની રાખ્યા દેશાઇ
૨૦૦૧)	

દયાળજી નાનુંભાઈ નંબર
૩૫૧ની તુરતની શાહજોગ
લખી મીતી વદ ૨ ના
નાણાં પા. કલ્યાણજી
વીઠલભાઈને ભર્યાં હા.
નાનાભાઈ.
૧) શ્રી વ્યાજ ખાતે ઉધાર
હુંડી રૂા. ૨૦૦૦) ના

૨૦૦૧)

ઉધાર હુંડીઓના જમા ખર્ચ વિષે.

૧. હુંડી લખનાર જેના ઉપર હુંડી લખે તેને ખાતે જમા કરે અને જેને લખી આપે તેને ખાતે ઉધારે.

૨. હુંડી રાખ્યાવાળો જેની પાસે લખાવે તેને ખાતે જમા કરે અને તે હુંડી જેને બીડી મોકલે તેને ખાતે ઉધારે.

૩. હુંડી વેચાણ કરનાર જેણે હુંડી બીડી મોકલી હોય તેને ખાતે જમા કરે અને જેને વેચાણ આપે તેને ખાતે ઉધારે.

૪. હુંડી વેચાણ લેનાર હુંડી જેની પાસેથી વેચાણ લીધી હોય તેને ખાતે જમા કરે અને જેને બીડી મોકલી હોય તેને ખાતે ઉધારે.

૫. હુંડી દેખાડ કરનાર જમા ખર્ચ નાખતો નથી પણ હુંડી નોંધમાં નોંધી રાખે, અને જ્યારે નાણાં મળે; ત્યારે જેણે હુંડી બીડી મોકલી હોય તેના ખાતે જમા કરે છે. જુઓ પાનું ૫૩

૬. હુંડી શીકારનાર જમા ખર્ચ નાખતો નથી. પણ જેણે હુંડી દેખાડ કરી હોય તેનું નામ, દામ, હુંડી નોંધમાં વિગત સાથે હુંડી નોંધમાં નોંધી થઈ નાણા જે દીવસે

ભરે છે તે દીવસેજ લખનારને ખાતે ઉધારે છે. જુઓ પાનું. ૫૪

૭. રોકડી હુંડીના નાણું આપે તો ઉધારે છે અને નાણું મળે તો જમા કરે છે.

૮. હુંડીનો વટાવ જેને ગરજ (જરૂર) હોય તે આપે છે. અને પોતાની વતીની હુંડી હોય તો વટાવ ખાતે કે હુંડીઆ મણ ખાતે લખે છે. અને બીજાની વતીની હોય છો વતાવ તેમના ખાતે લખે છે.

નિત્યકર્મ

માનવ સમાજના નિયમ.

(૧) સર્વ સત્ય વિદ્યા અને જે પદાર્થ વિદ્યાથી જણાય છે, તે સર્વનું આદિમૂલ પરમેશ્વર છે.

(૨) ઇશ્વર સચ્ચિદાનંદ સ્વરૂપ, નિરાકાર, સર્વશકિતમાન, ન્યાયકારી, દયાળુ, અજન્મા, અનન્ત, નિર્વિકાર, અનાદિ, અનુપમ, સર્વાધાર, સર્વેશ્વર, સર્વવ્યાપક, સર્વાન્તર્યામી, અજર, અમર, અભય. નિત્ય, પવિત્ર અને સૃષ્ટિકર્તા છે. એવા ઇશ્વરનીજ ઉપાસના કરવી યોગ્ય છે.

(૩) ચાર વેદો સત્યવિદ્યાનાં પુસ્તકો છે. વેદનું ભણવું, ભણાવવું, સાંભળવું અને સંભળાવવું, એ સર્વ મનુષ્યોનો પરમ ધર્મ છે.

(૪) સત્ય ગ્રહણ કરવામાં અને અસત્યને છોડવામાં હંમેશાં તૈયાર રહો.

(૫) સર્વ કામ ધર્માનુસાર એટલે સત્યાસત્યનો વિચાર કરીને કરવાં જોઇએ.

(૬) સંસારનો ઉપકાર કરવો. સર્વ આર્ય પુરૂષોનો મુખ્ય ઉદ્દેશ હોવો જોઇએ એટલે કે શારીરિક, આત્મિક અને સામાજીક ઉન્નતિ કરવી જોઇએ.

(૭) બધા સાથે પ્રીતિપૂર્વક ધર્માનુસાર યથાયોગ્ય વર્તન થવું જોઇએ.

(૮) અવિદ્યાનો નાશ અને વિદ્યાની વૃદ્ધિ કરવી જોઇએ.

(૯) પ્રત્યેકે પોતાની ઉન્નતિથી સંતુષ્ટ રહેવાનું નથી, પણ સર્વની ઉન્નતિમાં પોતાની ઉન્નતિ સમજવી જોઇએ.

(૧૦) સર્વ મનુષ્યોએ સામાજિક સર્વહિતકારી નિયમ પાળવામાં **પરતંત્ર** રહેવું જોઇએ અને પ્રત્યેક હિતકારી નિયમમાં સર્વ **સ્વતંત્ર** રહેવું જોઇએ.

ओ३म्

આ પુસ્તકમાં ઘણીવાર મંત્રની શરૂઆતમાં વપરાએલો ओ३म् કે ओं શબ્દ આવે છે તે પરમાત્માના નામોનું શ્રેષ્ઠ નામ છે. તે ત્રણ અક્ષર મળીને બનેલો છે. તે દરેકના અર્થ નીચે મુજબ છે. ત્રણ અક્ષર આ છેઃ- અ, ઉ, મ્.

अ=સર્વ પ્રકાશક, રાજરાજેશ્વર, સર્વનિયન્તા, જ્ઞાનસ્વરૂપ, સર્વવ્યાપક, સર્વને આશ્રય દેનાર, સર્વ બ્રહ્માંડમાં વ્યાપક પરમાત્મા.

उ=સૂર્ય, ચંદ્ર વગેરે પ્રકાશિત ચીજોને ગર્ભમાં રાખનાર, અનન્ત બળવાન્, સર્વને ધારણ કરનાર, સ્વયં પ્રકાશક, બીજામાં પ્રકાશ પ્રેરનાર ઇશ્વર.

म=સવશક્તિમાન્ ન્યાયકારી, અનન્ત ઐશ્વર્યયુક્ત, નાશરહિત, જ્ઞાનસ્વરૂપ, સર્વજ્ઞ પ્રભુ.

નિવેદન.

· પ્રિય ભાઇઓ ! બ્રહ્મા, વિષ્ણુ અને શિવાદિક અતે સરસ્વતિ, ગાર્ગેયી, મૈત્રેયી વગેરે સ્ત્રીઓ પણ નિયમિત સંધ્યા કરતાં હતાં. તો તેમને પગલે ચાલીને દરેક મોક્ષ ઇચ્છનાર માણસે દરરોજ સંધ્યા કરવી જોઇએ. મનુ ભગવાન્ કહે છે કે–"જે સવાર સાંજ સંધ્યા નથી કરતો તે શૂદ્ર સમાન છે. અને તેની સાથે રોટી બેટી વગેરે વ્યવહારો ન રાખવા."

સંધ્યાનો અર્થ એ છે કે પરમેશ્વરનું જેમાં સારી રીતે ધ્યાન કરાય, તે સંધ્યા. શુધ્ધ, એકાંત જગામાં અંદર અને બહારથી શુદ્ધ થઇ સવારે અને સાંજે પ્રેમપૂર્વક સંધ્યા કરવી. પ્રથમ જલાદિથી બહારની શુદ્ધિ કરી, સત્ય વડે મનને પવિત્ર કરી, કામ ક્રોધ લોભ વગેરે થોડા વખતને માટે પણ ત્યાગ કરી અંતરની શુદ્ધિ કરી લેવી. આરીતે સંધ્યા કરવાથી મન પવિત્ર, પ્રસન્ન અને નિર્મળ થશે. પાપો તરફ તિરસ્કાર છુટશે. બળ, બુદ્ધિ, અને આરોગ્યતા વધશે. અને જગત્પિતાની કૃપાથી દુર્ગતિ ન થતાં સદ્ગતિને પ્રાપ્ત થશું.

સંધ્યા કર્યા બાદ હવન (હોમ–યજ્ઞ) કરવો જોઇએ. દરેકે પોતાની સ્થિતિ મુજબ ખર્ચ કરવાનો છે.

અગ્નિ ઘૃત વગેરે હુતદ્રવ્યો નાંખવાથી હવામાંના ઝેરી જંતુઓનો નાશ થઇ હવા શુદ્ધ થાય છે. હાલમાં ફીનાઇન જેવી પરદેશી દુર્ગંધિત દવાનો ઉપયોગ કરી શુદ્ધિ કરવા કરતાં આપણી પુરાની ચાલી આવતી રીત પ્રમાણે આ યજ્ઞ કરીને હવા ચોખ્ખી અને સુગંધિત બનાવવી કે જેથી વૃષ્ટિ અમૃત જેવી થાય અમૃત એટલે દરેકે દરેક વનસ્પતિ વગેરેને થાટે પુષ્ટિકારક જળ વરસે છે. ખરેખર, જુના વખતમાં ઘરેઘર આવા યજ્ઞ થતા હતા તોજ હાલમાં ચાલતા ભયંકર રોગો, પાણીની તંગી અને ભુખમરો નહોતો, તો હવે હે ! પ્રિય ભાઇઓ અને બહેનો ! જ્યારે જ્યારે ભયંકર રોગ અને વૃષ્ટિ નહિ વરસે ત્યારે ત્યારેજ ચકલે ચકલે હવન કરી શાન્તિ મેળવવા કરતાં પાણી પહેલાં પાળ બાંધવી એટલે દરરોજ હવન કરવો કરાવવો એ આપણો સનાતન ધર્મ છે. તે પ્રમાણે ચાલવા ઈશ્વર સદ્બુદ્ધિ આપો.

તથાસ્તુ.

॥ आचमन मन्त्रः ।

ओ३म् शंनो देवीरभिष्टय आपो भवन्तु पीतये ।
शंयोरभि स्रवन्तु नः ॥ १ ॥

ભાવાર્થ:–સર્વનો પ્રકાશક, સર્વને આનંદ આપનાર અને સર્વ વ્યાપક પરમેશ્વર ! મનોવાંછિત આનંદને માટે અને પૂર્ણાનંદની પ્રાપ્તિ સારૂ અમને કલ્યાણકારી થાઓ એટલે કે અમારૂં કલ્યાણ કરો, અને અમારાપર સુખની હંમેશાં વૃષ્ટિ (વરસાદ) કરો, (આ મંત્ર બોલી ત્રણવાર આચમન કરવું.)

अंगस्पर्श मंत्राः ।

ओं वाक् वाक् । ओं प्राणः प्राणः । ओं चक्षुः चक्षुः । ओं श्रोत्रं श्रोत्रम् । ओं नाभि : ओं हृदयम् । ओं कण्ठः । ओं शिरः ओं बाहुभ्यां यशोबलम् । ओं करतल कर पृष्ठे ॥ २ ॥

ભાવાર્થ:–હે અંતર્યામિન્ ! હું આપની પાસે અરજ કરૂંછું કે હું વાણી, પ્રાણ, નેત્ર કાન નાભિ, હૃદય, કંઠ, અને માથા વડે શુભ કામો કરૂં, કદીપણ પાપ ન કરૂં એવી સદ્બુદ્ધિ આપી મારાં સઘળાં અવયવોને કૃપયા યશ અને બળ આપો. (આ મંત્ર બોલી દરેક અંગને પાણી વડે સ્પર્શ કરવો.)

मार्जन मन्त्राः ।

ओं भूः पुनातु शिरसि । ओं भुवः पुनातु नेत्रयोः । ओं स्वः पुनातु कंठे । ओं महः पुनातु हृदये । ओंजनः पुनातु नाभ्याम् । ओं तपः पुनातु पादयोः । ओं सत्यं पुनातु पुनः शिरसि । ओं खं ब्रह्म पुनातु सर्वत्र ॥ ३ ॥

ભાવાર્થ:–હે પ્રાણપ્રિય, ચૈતન્યસ્વરૂપ, દુઃખનાશક, સુખદાયક, સર્વવ્યાપક, આનંદમય, સર્વથી મહાન્, સર્વને પૂજવા લાયક, સર્વના પિતા, દુષ્ટોને દંડ દેનાર, સર્વને ઓળખનાર, સર્વનું હિતકરનાર, અને અવિનાશી પરમાત્મન્ ! તમે અમારા શિર, આંખ, કંઠ, હૃદય, નાભિ, પગ એ સર્વ અંગોને શુદ્ધ કરી બળવાન બનાવો એવી વિનંતિ કરીએ છીએ. (આ મંત્ર બોલી દરેક ગણાવેલા અંગોને પાણી વડે સ્પર્શ કરવું.)

प्राणायाम मन्त्राः ।

ओं भुः । ओं भुवः । ओं स्वः । ओं महः । ओं जनः । ओं तपः । ओं सत्यम् ॥ ४ ॥

પ્રથમ આચમન, ઇંદ્રિયસ્પર્શ, માર્જનાદિ કર્યા બાદ બરાબર સ્થિર ચિ ત્તે આસન માંડીને પ્રાણાયામ કરવા, આથી શરીર તથા મનની શુદ્ધિ થશે.

अघमर्षण मंत्राः ।

ओ३म् ऋतञ्च सत्यञ्चाभीद्धात्तपसोऽध्यजायत ।
ततो रात्र्यजायत ततः समुद्रो अर्णवः ॥ ५ ॥

ભાવાર્થ—તેજ ઈશ્વરની અનંત શક્તિ વડે પૃથ્વી અને અંતરિક્ષમાં મહા સમુદ્રો પેદા થયા.

समुद्रादर्णवादधि संवत्सरो अजायत ।
अहोरात्राणि विदधद्विश्वस्य मिषतो वशी ॥ ६ ॥

તે પછી વર્ષ ઉત્પન્ન થયા અને તે બાદ આખા જગતને વશીભૂત કરનાર પરમેશ્વરે દિવસ અને રાત્રિ ઉત્પન્ન કર્યા.

सूर्याचन्द्रमसौ धाता यथा पूर्वमकल्पयत् ।
दिवंच पृथिवीं चान्तरिक्षमथो स्वः ॥ ७ ॥

વળી તે ઇશ્વરે સૂર્ય, ચંદ્ર, આકાશ પૃથ્વી વગેરેને પણ પહેલાંની માફક સરજ્યાં.

मनसा परिक्रमा मंत्राः ।

ओ३म् प्राची दिगग्निरधिपतिरसितो रक्षितादित्या इषवः । तेभ्यो नमोऽधिपतिभ्यो नमो रक्षितृभ्यो नम इषुभ्यो नम एभ्यो अस्तु । योऽस्मान् द्वेष्टि यं वयं द्विष्मस्तंवो जम्भे दध्मः ॥ ८ ॥

ભાવાર્થ—પૂર્વ દિશાનો રાજા સર્વજ્ઞ, બંધનરહિત સર્વ જગતનો સ્વામી, સર્વ પ્રાણીમાત્રનું રક્ષણ કરનાર ઇશ્વર છે. તેને આવા ગુણોવાળો હોવાથી " અગ્નિ " કહ્યો છે. ઈશ્વરના ગુણ અને ઈશ્વરના રચેલા પદાર્થો જગતની રક્ષા કરે છે અને પાપીઓને બાણોથકી પીડા દે છે. તેમને અમારા નમસ્કાર છે. તે એટલા માટે કે જે પ્રાણી અજ્ઞાનથી અમારો દ્વેષ કરે છે અને જે

અજ્ઞાનથી ધાર્મિક પુરૂષનો તથા પાપી પુરૂષોનો અમે દ્વેષ કરીએ છીએ, તે સર્વની બુરાઇને તે બાણરૂપ કીરણો દગ્ધ કરી દે છે. જેથી કે કોઈ સાથે અમે લોક વેરભાવ ન કરીએ અને કોઇપણ પ્રાણી અમારાથી વેર ન કરે અને અમે લોક પરસ્પર મિત્ર ભાવથી વર્તીએ.

ओ३म् दक्षिणा दिगिन्द्रोऽधिपतिश्तिरश्चिराजी रक्षिता पितर इषवः। तेभ्यो० ॥ ९ ॥

ભાવાર્થ:–દક્ષિણ દિશાનો અધિપતિ પૂર્ણ ઐશ્વર્યવાળો ઇંદ્રિ છે. જીવજંતુઓથી રક્ષા કરનાર તેજ ઈશ્વિર છે. એના બાણ તે જ્ઞાની લોક છે. તેવા ઇશ્વરને અનમસ્કાર છે.

ओं प्रतीची दिग्वरुणोऽधिपतिः पृदाकु रक्षितान्न मिषवः। तेभ्यो० ॥ १० ॥

ભાવાર્થ:–પશ્ચિમ દિશામાં પરમેશ્વર વરૂણ રૂપે રહી વિષધારી પશુઓથી અમારૂં રક્ષણ કરે છે. વળી તે અમારા પ્રાણોનું અન્ન મારફતે રક્ષણ કરે છે તે ઇશ્વરને નમસ્કાર છે. (બાકીનું પહેલાંની માફક.)

ओं उदीची दिक् सोमोऽधिपतिः स्वजो रक्षिता शनिरिषवः। तेभ्यो ॥ ११ ॥

ભાવાર્થ:–ઉત્તર દિશામાં શાંત સ્વરૂપ પરમાત્મા બિરાજે છે. તે અજન્મા અને રક્ષક છે. વિજળી મારફતે અમારા પ્રાણની રક્ષા કરે છે. તથા રૂધિરમાં નિયમિત ગતિ ચાલુ રાખે છે તે ઇશ્વરને૦

ओं ध्रुवा दिग्विष्णुरधिपतिः कल्माषग्रीवो रक्षिता वीरुध इषवः। तेभ्यो० ॥ १२ ॥

નીચેની દિશામા આપ વ્યાપક સ્વરૂપ છો. લીલાં રંગવાળા વૃક્ષો તમારી ગ્રીવા (ગરદન) છે. સર્વ વનસ્પતિ તમારાં બાણો છે. તેવા ઇશ્વરને૦

ओं ऊर्ध्वादिग् बृहस्पतिरधिपतिः श्वित्रो रक्षिता वर्षमिषवः तेभ्यो० ॥ १३ ॥

ઉપરની દિશામાં પરમેશ્વર વાણીના સ્વામી તરીકે છે. તેનાં બાણો વરસાદ છે. તે વતી તે અમારૂં રક્ષણ કરે છે. અમારાં ખેતરોમાં લીલાલ્હેર કરી મૂકે છે તેવા ઇશ્વર! તમને અમારૂ નમન છે.

उपस्थान मंत्राः ॥

ओं. उद्वयं तमसस्परिस्वः पश्यन्त उत्तरम्। देवं देवत्रा सूर्य मगन्मज्योति रुत्तमम् ॥ १४ ॥

ભાવાર્થ:—હે મહાદેવ! સર્વ અંધકારથી અલગ પ્રકાશ સ્વરૂપ પ્રલયની પછી પણ રહેનારં દેવોનો પણ દેવ, પ્રકાશ કરવાવાળામાં પ્રકાશક, ચરાચરના આત્મા, જ્ઞાન સ્વરૂપ અને સર્વ શ્રેષ્ઠ આપને જાણીને અમે આપને શરણે આવ્યા છીએ. રક્ષા કરવી આપના હાથમાં છે.

ओ३म् उदुत्यं जातवेदसं देवं वहन्ति केतवः। दृषे विश्वाय सूर्यम् ॥ १५ ॥

ભાવાર્થ:—જેનાથી ચારવેદ ઉત્પન્ન થયા છે, જે સર્વ ભૂત માત્રમાં વ્યાપક છે જે સર્વ જગતનો ઉત્પાદક છે જે સર્વ દેવનો દેવ અને જગતનો પ્રકાશક છે, જેને વેદ સર્વ ચીજોનો નિયામક ગણે છે, તે વિશ્વના આત્મરૂપ અંતર્યામી પરમાત્માની અમે ઉપાસના કરીએ, બીજા કોઇની પણ નહિ.

ओं चित्रं देवानामुदगादनीकं चक्षुर्मित्रस्य वरुणस्याग्ने: आप्राद्यावा पृथिवी अन्तरिक्ष सूर्य आत्मा जगतस्तस्थुषश्च स्वाहा ॥ १६ ॥

પ્રાણી અને જડ જગતનો જે આત્મા છે જે સૂર્ય અને બીજા સર્વને બનાવનાર તથા પોષનાર છે. જે રાગ દ્વેષ રહિત મનુષ્ય તથા સૂર્ય લોક અને પ્રાણના ચક્ષુઓ પ્રકાશ કરનાર છે, જે અદ્‌ભૂત સ્વરૂપ રૂપે વિદ્વાનોના હૃદયમાં સદા પ્રકાશિત રહે છે, જે સર્વ મનુષ્યનાં સર્વ દુ:ખ નાશ કરવાને માટે પરમ ઉત્તમ બળ છે તે પરમેશ્વર અમારા હૃદયમાં યથાવત્ પ્રકાશિત રહો.

ओं तच्चक्षुर्देव हितं पुरस्ताच्छुक्रमुच्चरत्। पश्येम शरदः शतं जीवेम शरदः शतं श्रृणुयाम शरदः शतं प्रब्रवामशरदः शतमदीनाः स्यामशरदः शतं भूयश्च शरदः शतात् ॥ १७ ॥

જે બ્રહ્મ સર્વનો દૃષ્ટા, ધાર્મિક વિદ્વાનોનો પરમહિતકારક, તથા સર્વ કાળમાં એકજ સ્વરૂપે રહેનાર, જગતનો ઉત્પન્ન કરનાર પરમેશ્વર છે તે પરમેશ્વરની અમે સો વરસ સુધી ઉપાસના કરીએ, અને તે માટે અમે સો વરસ સુધી જીવીએ ત્યાં સૂધી કોઇને પણ આધીન રહીએ નહિ. તે પરમેશ્વરની આજ્ઞાપાલન અને કૃપાથી સો વર્ષ સુધી અરે તે ઉપરાંત પણ અમે લોક જીવીએસાંભળીએ અને તમારી આજ્ઞા બીજાને સંભળાવીએ. તથા સ્વતંત્ર થઇએ એટલે આરોગ્ય શરીર, દૃઢ ઇંદ્રિય શુદ્ધ મન અને આનન્દી આત્મા સદા રહે.

गायत्री मंत्र ॥

ओ३म् भूर्भुवः स्वः । तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गोदेवस्य धीमहि । धियो यो नः प्रचोदयात् ॥ १८ ॥

સર્વ જગતનો ઉત્પન્ન કરનાર, ઐશ્વર્ય આપનાર, સર્વના આત્માને પ્રકાશ દેનાર, સર્વ સુખનો દાતા, અને અત્યંત ગ્રહણ કરવા લાયક, શુદ્ધ વિજ્ઞાન સ્વરૂપ, મુક્તિનો દાતા, સર્વ વ્યાપક પરમાત્માને અમે હંમેશ પ્રેમ અને ભક્તિથી નિશ્ચય કરીને પોતાના આત્મામાં ધારણ કરીએ કારણ કે તે અમારી બુદ્ધિઓને કૃપા કરીને સર્વ ખરાબ કામથી દૂર કરીને સદા ઉત્તમ કામોમાં પ્રવૃત થવાની બુદ્ધિ આપે છે.

नमस्कार मंत्र ॥

ओं नमः शम्भवायच मयोभवायच नमः शंकरायच मयस्करायच नमः शिवायच शिवतरायच ॥ १९ ॥

જે સુખ સ્વરૂપ સંસારના ઉત્તમ સુખોને આપવાવાળા, કલ્યાણના કર્તા, મોક્ષ સ્વરૂપ, ધર્મયુક્ત કામોને કરવાવાળા, પોતાના ભક્તોને સુખ આપનારા, ધાર્મિક બનાવનારા, અત્યંત મંગલ સ્વરૂપ, ધાર્મિક મનુષ્યના મોક્ષ દાતા છે, તે ઇશ્વરને વારંવાર નમસ્કાર કરૂં છું.

(આટલે સુધીની સંધ્યા વિધિ થયા બાદ નીચેના મંત્રો પ્રાર્થનાના બોલવા અને પછીથીજ હવન કરવો)

प्रार्थना मंत्रा: ॥

विश्वानि देव सवितर्दुरितानि परासुव। यद्भद्रं तन्न आसुव ॥ २० ॥

હે સકલ જગતના ઉત્પાદક! સર્વ સુખ દાતા પરમેશ્વર દેવ! તમે અમારાં સંપૂર્ણ દુર્ગુણ, દુર્વ્યસન, પાપ, દુષ્ટ સંકલ્પ અને દુઃખોને દૂર કરો, અને જે કલ્યાણકારક ગુણ, કર્મ, સ્વભાવ અને પદાર્થ હોય તે સર્વ અમને આપો.

ओं भद्रं कर्णेभिः श्रृणुयाम देवा भद्रं पश्येमाक्षभिर्यजत्राः। स्थिरैरंगैस्तुष्टुवांसस्तनूभिर्व्यशेम महि देव हितं यदायुः ॥ २१ ॥

હે પરમાત્મન્! અમે હમેશાં કાનોથી સારૂં સાંભળીએ, આંખોથી સારૂં જોઇએ. અમારૂં શરીર દૃઢ રહે કે જેથી અમે સ્થિર ચિત્તે તમારી ભક્તિ કરવા શક્તિમાન થઇએ, ભગવન્! આપના સેવક જે વિદ્વાનો છે તેમની સેવા કરવા માટે અમને સો વરસનું આયુષ્ય આપ. અમારૂં આખું જીવન આપની અને સંત ભક્તોની સેવા કરીએ એવું બનાવ એવી આપ પ્રત્યે નમ્ર પ્રાર્થના છે.

ओं शंनो मित्रः शंवरुः शंनो भवत्वर्यमा।
शंन इन्द्रो बृहस्पतिः शंनो विष्णु रुरुक्रमः ॥ २२ ॥

હે મંગલદાતા ઈશ્વર! હે સર્વોત્તમ સર્વ વ્યાપકવિષ્ણો! તમે અમને સુખી કરો, કારણકે તમે અમારા પરમ મિત્ર છો.

ओं यां मेधां देवगणाः पितरश्चोपासते। तयामा मद्य मेधयाऽग्ने मेधा विनं कुरु ॥ २३ ॥

હે પરાત્માન્! જે બુદ્ધિને લીધે મહાત્માઓ આપને પ્રિય થઇ પડયા છે તે બુદ્ધિનું અમને પણ દાન દો.

सर्वात्मा सच्चिदानंदो विश्वादिर्विश्वकृद्विभुः भूयात्तमां सहायो नस्सर्वेशो न्यायकृच्छुचिः ॥ २४ ॥

સર્વત્ર ગતિ છે જેની તેવા સચ્ચિદાનંદ, વિશ્વકર્તા, વિભુ, સર્વના માલિક ન્યાયકારી શુદ્ધ પરમાત્મા અમને મદદ કરો.

ओं हिरण्य गर्भः समवर्तताग्रे भूतस्य जातः पतिरेक आसीत् सदाधार पृथिवींद्यामुतेमां कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ २५ ॥

જે સ્વ પ્રકાશ સ્વરૂપ છે. જેણે સૂર્ય ચંદ્રાદિ ઉત્પન્ન કર્યાં છે, જે સર્વ જગતનો ચેતન સ્વરૂપ ધર્તા છે તે સુખરૂપ શુદ્ધ ઈશ્વરની અમે ભક્તિ કરીએ.

ओं य आत्मादा बलदा यस्य विश्व उपासते प्रशिषं यस्य देवाः यस्यच्छायाऽमृतं यस्य मृत्युः कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ २६ ॥

જે આત્મજ્ઞાનનો, શરીર આત્મા અને સમાજનો, બળનો દાતા, સર્વનો ઉપાસ્ય, સર્વનો આશ્રય દાતા, સુખરૂપ, સકલ જ્ઞાનનો દાતા પરમાત્મા છે તેથી અમે ભક્તિ કરીએ.

य प्राणतो निमिषतो महित्वैक इद्राजा जगतो बभूव। यईशेऽअस्यद्विपदश्चतुष्पदः यस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ २७ ॥

પોતાની અનંત મહિમા વડે પ્રાણી કે અપ્રાણીમાં પણ વિરાજનાર સર્વ પ્રાણી માત્રના અદ્દભુત શરીરની રચના કરનાર સુખ સ્વરૂપ ઇશ્વરની ભક્તિ કરીએ તથા તેના કાયદા પ્રમાણે વર્ત્તીએ.

येन द्यौ रुग्रा पृथिवी च दृढा येन स्वः स्तभितं येन नाकः। यो अन्तरिक्षे रजसो विमानः कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥२८॥

જે ઇશ્વરે તીક્ષ્ણ સ્વભાવવાળા સૂર્યાદિને દ્રઢપૃથ્વીને સુખ અને દુઃખ રહિત મોક્ષને ધારણ કર્યો છે, જે સર્વનો નિર્માતા, છે તે ઇશ્વરની અમે પ્રાર્થના કરીએ.

प्रजापते नत्वधेतान्यन्यो विश्वा जातानि परिताबभूव। यत्कामास्ते जुहुमस्तन्नोऽअस्तु वयं श्याम पतयो रयीणाम् ॥ २९ ॥

સર્વ જડ ચેતનાદિના સર્વોપરિ, સર્વ શક્તિમાન સ્વામી પરમાત્માન્ ! જે જે પદાર્થની શુભેચ્છામાં અમે આપની સહાયતા માગીએ તે તે આપની મહેરબાનીથી સિદ્ધ થાઓ કે જેથી ધનૈશ્વર્યના સ્વામી થઇએ.

स नो बंधुर्जनिता स विधाता धामानि वेद भुवनानि विश्वा। यत्र। देवा अमृत मानशानास्तृतीये धामन्न ध्यैरयन्त ॥ ३० ॥

હે મનુષ્યો ! જે પરમાત્મા આપણને ભ્રાતા સમાન સુખ દાયક, સકલ જગતનો ઉત્પાદક, સર્વ કામોને પૂર્ણ કરનાર.

સાંસારિક સુખદુઃખથી રહિત, નિત્યાનંદ સ્વરૂપ યુક્ત છે, તે પરમાત્મામાં વિદ્વાનો મોક્ષ પ્રાપ્ત કરીને ઇચ્છા પૂર્વક વિચરે છે, તે ઇશ્વર આપણો ગુરૂ, આપણો આચાર્ય તથા ન્યાયાધીશ છે. તેની આપણ સર્વે સદા ભક્તિ કરીએ.

अग्ने नय सुपथा राये अस्मान् विश्वानि देव वयुनानि विद्वान्। युयोऽध्यस्मज्जुहुराणमेनो भूयिष्ठान्ते नम उक्तिं विधेम ॥ ३१ ॥

હે સર્વ જગતના પ્રકાશ સુખ દાતા પરમેશ્વર! કૃપા કરીને અમને વિજ્ઞાન અથવા રાજ્યાદિ ઐશ્વર્યની પ્રાપ્તિ કરાવો અમે પાપ કર્મ ન કરીએ એવી બુદ્ધિ આપો અને અમે આપની હંમેશાં સ્તુતિ કરીએ એવું બળ દો.

ओं अभयं नः करत्यन्तरिक्षमभयं द्यावा पृथवी उभे इमे। अभयं पश्चादभयं पुरस्तादुत्तरादधरा दभयं नो अस्तु ॥ ३२ ॥

अभयं मित्रादभयममित्रादभयं ज्ञातादभयं परोक्षात्। अभयं नक्तमभयं दिवा नः सर्वा आशा मममित्रं भवन्तु ॥ ३३ ॥

હે પરમાત્મન્! અમને અંતરિક્ષ તરફથી, પૃથિવી. સૂર્ય, ચંદ્ર વગેરે ગ્રહો તરફથી, અને આગળ પાછળ. ઉત્તર દક્ષિણ, પાતાળ એ સર્વ દિશા તરફથી અભય બનાવો.

હે ઇશ્વર! અમને મિત્ર શત્રુ, જ્ઞાની, અજ્ઞાની, એ સર્વ તરફથી અભય બનાવી અમારા મિત્રની સર્વ આશા ફળીભૂત કરો.

आ ब्रह्मन् ब्राह्मणो ब्रह्मवर्चसी जायताम्।
आ राष्ट्रे राजन्यः शूर इषव्योऽति
व्याधि महारथो जायताम्।
दोग्ध्री धेनुर्वोढा नड्वानाशुःसप्तिः
पुरन्धिर्योषा जिष्णु रथेष्ठाः
सभेयो युवास्य यजमानस्य वीरो जायताम्
निकामे निकामे नः पर्जन्यो वर्षतु
फलवत्यो न ओषधयः पच्यन्ताम्
योगक्षेमो नः कल्पताम् ॥
सुप्रजाः प्रजाभिः स्याम् सुवीरो वीरैः
सुपोष पोषैः ॥ ३४ ॥

હે પરમેશ્વર ! અમારા રાજ્યમાં (૧) વિદ્યા તથા તપના તેજવાળા બ્રાહ્મણો પેદા થાઓ. (૨) બાણાવળી, દુષ્ટોને શિક્ષા કરનાર, મહારથી, નિર્ભય, બળવાન રાજપુત્રો પેદા થાઓ. (૩) ગાયો દૂધઆપનારી થાઓ એટલે કે દૂધની નદીઓ વહો. (૪) ખુબ ભાર ઉપાડનારા સારા ઉંચા બળદ થાઓ કે જેથી આ દેશમાં ખેતી સારી થઇ શકે. (૫) ઝડપથી ચાલનાર ઘોડા થાઓ. (૭) સ્થિર ચિત્તથી દુશ્મનોને સામ, દામ, દંડ અને ભેદથી જીતનાર યુવાન રાજ સભાસદો (ministers) પેદા થાઓ. (૮) કર્ત્તવ્ય પરાયણ ધાર્મિક ગૃહસ્થીઓ થાઓ. (૯) ગૃહસ્થીઓને ત્યાં વીર સંતાન પેદા થાઓ. (૧૦) અમારી મરજી મુજબ માગ્યો મેહ વરસે. (૧૧) સર્વ વનસ્પતિ અમારે માટે ફળવાળી થાઓ. રસવાળી થાઓ, ફળ મોટા અને રસદાર પાકો. (૧૨) અને છેક છેલ્લી પ્રાર્થના એ કે અમારૂં ચિત્ત આપની ભક્તિમાં મરણ પર્યંત પ્રેમથી લાગે એવું બળ અમારામાં ઉત્પન્ન કરો.

ओं दृते दृंहमा मित्रस्य मा चक्षुषा सर्वाणि भूतानि समीक्षन्ताम्। मित्रस्याहं चक्षुषा सर्वाणि भूतानि समीक्षे। मित्रस्य चक्षुषा समीक्षामहे ॥ ३६ ॥

આ દુનીઆના સર્વ પ્રાણી માત્રને મિત્રની નજરથી જોઇએ, એવી બુદ્ધિ હે દેવ ! અમને આપ.

सहना ववतु सहनौ भुनक्तुसहवीर्यं करवावहै तेजस्विनावधीतमस्तुमा विद्विषावहै ॥ ३६ ॥

હે પરમાત્મન્ ! અમે હંમેશાં સર્વ કાર્ય સંપીને કરીએ. કે જેથી અમારામાં તેજનો, બળનો, વીર્યનો વધારો થાય, અને અમે કોઇની પણ પ્રત્યે દ્વેષ રાખીએ નહિ.

उपाध्यायान दशाचार्य,
आचार्याणां शतं पिता।
सहस्रन्तु पितॄन् माताः
गौरवेणातिरिच्यते ॥ ३७॥

દશ માસ્તરો (ગુરૂઓ) બરાબર એક આચાર્ય, સો આચાર્ય

બરાબર એક પિતા, એક હજાર પિતા બરાબર એક માતાનું ગૌરવ ગણાય છે. (મનુસ્મૃતિ)

ओं द्यौः शान्तिरन्तरिक्षं शांतिः पृथिवी शांतिरापः शांति-रोषधयः शान्तिः। वनस्पतयः शान्तिर्विश्वे देवाः शान्तिर्ब्रह्म शान्तिः सर्वं ॰ शान्तिः शान्तिरेव शान्तिः सामा शान्तिरेधि। ओ३म् शांतिः शांतिः शांतिः ॥ ३८ ॥

સર્વ સ્થળે શાંતિનુંજ રાજ્ય ફેલાવો એવો ટુંક ભાવ છે. આ મંત્રજ દેખાડી આપે છે કે ભારતવાસીઓને શાંતિ ઘણીજ પ્રિય હતી અને હાલ પણ તેમજ છે.

ओं सर्वेत्र सुखिनः सन्तु सर्वे सन्तु निरामयाः सर्वे भद्राणि पश्यन्तु माकश्चिद् दुःख मापन्युआत् ॥ ३९ ॥

હે પરમાત્મા! દરેક પ્રાણી માત્રને સર્વમય સુખીકર, કલ્યાણમાંજ આનંદ રાખ, કે દુઃખ શું છે તે જાણે નહિ.

॥ अग्नि होत्रम् ॥

વિધિઃ—એક હવન કુંડ લેવો. હવન કરનારે પૂર્વ દિશાએ મુખ રાખી બેસવું. ઘૃત તથા હવનની સામગ્રી [ધુપ] લેવી. એક શુદ્ધ પાણીનો પ્યાલો લેવો. સુખડની ચાર સમિધા લેવી. શુદ્ધ મનથી પવિત્ર થઇ હવન શરૂ કરવો.

નીચેના બે મંત્રો વડે અગ્નિ પ્રગટાવવો.

ओ३म् भूर्भुवः स्वर्द्यौरिव भूम्ना पृथिवी व वरिम्णा। तस्या-स्ते पृथिवी देव यजनि पृष्ठेऽग्निमन्ना दमन्ना धायादधे ॥ १ ॥

ओं उद्बुध्यस्वाऽग्ने प्रति जागृहि त्वमिष्टा पूर्ते स ९ सृजेथा मयं च। अस्मिन्त्सधस्थे अध्युत्तरस्मिन् विश्वे वायज-मानश्चसीदत ॥ २ ॥

નીચેના મંત્રો વડે સુખડની એક એક સમિધા ઘીમાં બોળીને આહુતિમાં આપવી.

ओं अयन्त इध्म आत्मा जातवेदस्तेनेध्यस्व वर्धस्व चेद्ध-

वर्धय आत्मान् प्रजया पशुभिर्ब्रह्म वर्चसेनान्नाद्येन समेधयस्वाहा ॥ ३ ॥

(આ વડે એક સમિધા નાખવી.)

ओं समिधाग्निं दुवस्यत घृतैर्बोधयता तिथिम् आस्मिन् हव्या जुहोतन स्वाहा । इदमग्नये इदन्नमम ॥ ४ ॥

ओं सुसमिद्धाय शोचिषे घृतं तीव्रं जुहोतन । अग्नये जात-वेदसे स्वाहा ॥ ५ ॥ इदमग्नये जातवेदसे-इदन्नमम ॥ આ બે મંત્રો વડે એક સમીધા નાંખવી.

ओं तन्त्वा समिद्भिरंगिरो घृतेन वर्धयामसी । बृहच्छोचाय-विष्ठय स्वाहा ॥ इदमग्नये अंगिरसे-इदन्नमम ॥ ६ ॥

આ મંત્ર વડે છેક છેલ્લી પણ સમિધા હોમી દેવી.

પછી ओं अयन्त० નામના ઉપલા મંત્ર નંબર ३ વડે પાંચ ઘીની આહુતિઓ પાંચ વાર બોલીને આપવી.

પછી અંજલિ (ખોબામાં) પાણી લઈ કુંડની આગળ પાછળ નીચેના મંત્રો બોલી પાણી રેડવું.

ओं अदितेऽनुमन्यस्व: ॥ પૂર્વમાં ॥

ओं अनुमतेऽनुमन्यस्व: ॥ પશ્ચિમમાં ॥

ओं सरस्वत्यनुमन्यस्व: ॥ ઉત્તરમાં ॥

ओं देव सवितः प्रसुव यज्ञं प्रसुव यज्ञपतिं भगाय दिव्यो गंधर्वः केतपूः केतनन्नः पुनातु वाचस्पतिर्वाचन्नः स्वदतु ॥ ७ ॥ ચારે તરફ

નીચેના મંત્રોથી ઘૃતની આહુતિ આપવી.

ओं अग्नये स्वाहा ॥ इदमग्नये-इदन्नमम ॥ ઉત્તરમાં ॥

ओं सोमाय स्वाहा ॥ इदं सोमाय-इदन्नमम ॥ દક્ષિણમાં ॥

ओं प्रजापतये स्वाहा ॥ इदं प्रजापतये-इदन्नमम ॥ મધ્યમાં ॥

ओं इन्द्राय स्वाहा ॥ इदमिन्द्राय-इदन्नमम ॥ મધ્યમાં ॥

હવે ધૂપ પણ સાથે સાથે નાખવો

ओं सूर्यो ज्योतिर्ज्योतिः सूर्यः स्वाहा ॥

ओं सूर्यो वर्चो ज्योतिर्वर्चः स्वाहा ॥

ओं ज्योतिः सूर्यः सूर्योज्योतिः स्वाहा ॥
ओं सजूर्देवेन सवित्रा सजूरुषसेन्द्रवत्या जुषाणः सूर्यो
वेतु स्वाहा ॥
ओं अग्निर्ज्योतिर्ज्योतिरग्निः स्वाहा ॥
ओं अग्निर्वर्चो ज्योतिर्वर्चः स्वाहा ॥
ओं अग्निर्ज्योतिर्ज्योतिरग्निः स्वाहा ॥
ओं सजूर्देवेन सवित्रा सजूरात्र्येन्द्रवत्या जुषाणः अग्निर्वेतु स्वाहा ॥

નીચેના મંત્રો વડે પણ આહુતિ આપવી.

ओं भूरग्नये प्राणाय स्वाहा ॥ १ ॥ इदमग्नये प्राणाय इदन्नमम ॥
ओं भुववायवेऽपानाय स्वाहा ॥ २ ॥ इदं वायवेऽपानाय इदन्नमम ॥
ओं स्वरादित्याय व्यानाय स्वाहा ॥ ३ ॥ इदमादित्याय व्यानाय इदन्नमम ॥
ओं भूर्भुवः स्वरग्नि वाय्वादित्येभ्यः प्राणापान व्यानेभ्यः स्वाहा ॥
इदमग्नि वाय्वादित्येभ्यः प्राणापान व्यानेभ्यः इदन्नमम ॥
ओं आपो ज्योति रसोऽमृतंब्रह्मभूर्भुवः स्वरों स्वाहा ॥
ओं यदस्य कर्मणोऽत्यरीचंयद्वा न्युनमिहारभ् । अग्निष्टत्स्विष्टकृद्विद्यात्सर्वं स्विष्टं सुहुतं करोतुमे । अग्नये स्विष्टकृतेसुहुतहुत्रे सर्वप्रायश्चिताहुतीनां कामानां समर्धयित्रे सर्वान्नः कामान्त् समर्द्धय स्वाहा ॥ इदमग्नये स्विष्टकृते–इदन्नमम ॥
ओं प्रजापतयेस्वाहा ॥ इदं प्रजापतये इदन्नमम ॥

નીચેના નંબરોવાળા મંત્રો વડે પણ આહુતિ આપવી.

સંધ્યાના મંત્ર નંબર ૨૦–૨૩–૨૫–૨૬
" ૨૭–૨૮–૨૯–૩૦–૩૧–૩૪

અને ગાયત્રી મંત્ર નંબર ૧૮.

આટલી આહુતિઓ આપ્યા બાદ નીચેનો મંત્ર ત્રણવાર બોલી વધેલું ઘી તથા ધૂપ હોમવો.

ओं सर्वं वै पूर्ण ँ स्वाहा ॥

પછી પૂર્વ તરફ બેસી પોતાના થોડા હાથ તપાવી અંગસ્પર્શ કરવો.

ओं तनूपाऽग्नेऽसितन्वं मे पाहि । आयुर्दाग्नेस्यायुर्मे देहि ।
वर्चोदाऽग्नेऽसि वर्चोमिदेहि । अग्ने यन्मे तन्वा ऊनं तन्म आपृण ।
तेजोऽसि तेजो मयि धेहि । वीर्यमसि वीर्यं मयि धेहि ।

दलमसि बल मयि धेहि । ओजोऽस्योजो मयि देहि ।
मन्युरसि मन्यु मयि धेहि । सहोऽसि सहो मयि धेहि ।
ओ३म् शांतिः शांतिः शांतिः ॥

ઈશ્વર પ્રાર્થના.

ઓ ! ઇશ્વર ! તું એક છે, સરજ્યો તેં સંસાર
પૃથ્વી, પાણી, પર્વતો, તેં કીધાં તૈયાર. ૧
તારા સારા શોભીતા સૂરજ ને વળી સોમ;
તે તો સઘળાં તેં રચ્યાં, જબરૂં તારૂં જોમ. ૨
અમને અદકાં જ્ઞાન ગુણ, તેનો તું દાતાર;
ભૂલે પાપી પ્રાણીઆં, એ તારો ઉપકાર. ૩
પાપ કલેશ કંકાસ ને કાપ પાપ પરિતાપ;
કાપ કુમતિ કરૂણા કરી, કાપ કષ્ટ સુખ આપ. ૪

આરતી.

જય જગદીશ હરે, પિતા જય જગદીશ હરે; (૨) ટેક
ભકતજનકે સંકટ (૨) ક્ષણમેં દૂર કરે. ઓ જય॰
જો ધ્યાવે ફલ પાવે, દુઃખ વિનશે મનકા. (૨)
સુખ સંપતિ ઘર આવે, (૨) કષ્ટ મિટે તનકા, ઓ જય॰
માત પિતા તુમ મેરે, શરણ ગહું કિસકી,
તુમ બિન ઓર ન કોઇ. (૨) આશ કરૂં કિસકી. ઓ જય॰
તુમ પૂરણ પરમાત્મા, તુમ અંતર્યામી. (૨)
પરબ્રહ્મ પરમેશ્વર, તુમ સબકે સ્વામી. ઓ જય॰
તુમ કરૂણાકે સાગર, તુમ પાલન કર્તા; (૨)
મેં મૂરખ, ખલ, કામી (૨) કૃપા કરો ભર્તા. ઓ જય॰
તુમ હો એક અગોચર, સબકે પ્રાણપતિ, (૨)
કિસ વિધ મિલું દયામય (૨) તુમકો મેં કુમતિ જય૦
દીન બંધુ દુઃખ હર્તા, તુમ રક્ષક તેરે; (૨)
કરૂણા હસ્ત બઢાઓ, (૨) શરણ પડા તેરે ઓ જય॰
વિષય વિકાર મિટાઓ પાપ હરો દેવા; (૨)
શ્રદ્ધા ભકિત બઢાઓ, (૨) સજ્જનોંકી સેવા. ઓ જય॰

પ્રભાતીઉં.

જાગ્યરે જીવ અજ્ઞાન આળસ તજી, જગત કીરતારને લેને જાણી (ટેક)
નરદેહ નીરમીઓ નીતિ સંભાળવા, આચરે અનીતિ તે અધમ પ્રાણી (જાગ્યરે)
વિશ્વકરતા તણું દીસે ડહાપણ ઘણું, સુખકર સરજીઓ સુરજ જોજે,
તેજ ફેલે અતિ વાયુ છાદનવતી. આંખ્ય સહુ દેખતી થાય એતો (જાગ્યરે)
ધન્ય દયાળને ધરણી એવી રચી, સિદ્ધિ પદારથ મુક્તિ સારી.
વિવિધ પ્રકાર વનમાંહિ વનસ્પતિ, અખિલ છે આનંદકારી (જાગ્યરે)
પોષવા સર્વને નીર પેદા કર્યું, વ્યોમ માંહિ રચી મેઘમાળા;
ચંદ્ર આકર્ષણે સિંધુ ભરતી ચઢે, જાય એ જુક્તિથી વાણ વાલા (જાગ્યરે)
જ્યોતિમય ચક્ર તું જોને આકાશમાં, દીસતા દિવ્ય અનંત તારા.
તેજ ઉપયોગી છે સંસારને, ધન્ય રે સૃષ્ટિ સરજનહારા. (જાગ્યરે)
તાહરો દેહ તું જોને કેવો કર્યો, અદ્‌ભૂતતા ઘણી છેજ એમાં,
સર્વે વિષયો તણું જ્ઞાન બહુ થાય છે, તત્ત્વ મોટું કર્યું ચિત્ત તેમાં (જાગ્યરે)
બુદ્ધિયે નિશ્ચય થાય બહુ વાતના, એ થકી અધિક ઉદ્યોગ સુઝે,
એજ સુજનારને મૂઢ સમજે નહિ, મંદ મતિ મલીન પાખંડ પૂજે. (જાગ્યરે)
સરજનહારનું જ્ઞાન સોહામણું, સર્વને સમજવા યોગ્ય સારૂ,
છોટમ સઘ સંસારથી ઉદ્ધરે, વચન સુવિચારથી માને મારૂં (જાગ્યારે)

ભારતનો મહિમા.

(આશા ભર્યાં અમે આવિયાં મારે વ્હાલે રમાડયાં રાસરે–એ રાગ)

અવનિ માંહિ ઓપતી ને કાંઇ સંત–સુભટ કેરી માતરે–ધન્ય મારી ભારત ભૂમિરે.
વિદ્યા–કલાની રૂડી વાટિકાને તારા ગર્ભે રતન–મણિ જાતરે–ધન્ય.
ચરણે મહાનીર ધ્રુવે ને શિર છત્તર હિમાલય પ્હાડરે–ધન્ય.
માથે મુકુટ માથે ધર્યો છે કાસ્મીરી મહા મૂલ્યવાનરે–ધન્ય.
હૈયે હીરાના હારલારે વહે સિંધુ–ગંગાના નીરરે–ધન્ય.
ઉરે ભર્યાં શૂર દૂધડાં તે ધાવે શીખ–રજપૂત રણધીરરે–ધન્ય.
કેડે કટિબંધ મેખલારે વિંધ્ય–આબુગિરિ તણી હારરે–ધન્ય.
જમણે ફરકે મારી માવડીરે તારો પાલવડો કચ્છ–ગુજરાતરે–ધન્ય.

ડાબી ભૂજાએ બેરી ભુંગળોને ડંક-વાગે સુદેશ બંગાળરે-ધન્ય.
ભારત ભૂમિરે મારી ભારત ભૂમિરે તારી રિદ્ધિ સિદ્ધિનો નહિ પારરે-ધન્ય.
વરસો વરસ તારા આંગણેરે થાય અભતણા અંબારરે-ધન્ય.
જુવાર-ઘઉં ને બાજરીને વળી ચોખ-કડોળ નહિ પારરે-ધન્ય.
લાખો ખેતરમાં નીપજેરે મારા મોંઘા તે મૂલના કપાસરે-ધન્ય.
આંબા-ગુલાબની વાડીયોને વળી અમૂલખ ઝુલતા ઝાડરે-ધન્ય.
રિદ્ધિ ને સિદ્ધિ તારી એવી ઘણીરે જો ગણતાં ન આવે પારરે-ધન્ય.
સારા જગતની સંપત્તિરે આંગણીએ એકઠી જણાયરે-ધન્ય.
ભારત ભૂમિરે મારી તીરથ ભૂમિરે તારા પુણ્ય તણો નહિ પારરે-ધન્ય
તેતરીશ કોટી અતિબલિરે તારા ખોળામાં ખેલતાં બાળરે-ધન્ય.
આર્ય-મુસલમાન-પારસી તે મારી માડીના જાયા વીરરે-ધન્ય.
સંપે મળીને એક સાથે અહો તારી સેવા કરે મહાધીરરે-ધન્ય.
સ્વામી દયાનંદ, ગુરૂ ગોવિંદ, રામમોહન, વિવેકાનંદરે-ધન્ય.
ધર્મના સુધારમાં અર્પી ગયારે નિજ કાયા તે આનંદ કંદરે-ધન્ય.
દેવ સમા દીકરા દાદા થયાને વળી કર્મવીર ગોખલે મહાનરે-ધન્ય.
વિધ વિધ વિઘ્નો ટાળી ગયાને તારાં વિશ્વે વધાર્યાં માનરે-ધન્ય.
આજેય દેશભક્ત એવા અનેક તારા ચરણે ખડા માડીરે-ધન્ય
દખ્ખણમાં દીકરો તિલક રમ્યો ને વીર ગાંધી છે કાઠિયાવાડરે-ધન્ય.
ભૂમિ પંજાબમા રાખી છે નેક ટેક લાલા તે લાજપતિરાયરે-ધન્ય.
સુરેન્દ્ર કેસરી ગાજી રહ્યો છે બંગદેશે મહા મતિમાનરે-ધન્ય
લાખો કરોડ આવાં સાધુ-સુપુત તારી રક્ષા કરે મારી માયરે-ધન્ય
સુખ દુઃખ ઉર કાંઈ લેખે નહિ ને તારી ભક્તિના દિવ્ય ગીત ગાયરે-ધન્ય.
અમર તપોરે માત અમર તપોરે તારા બેટાનો નામ મહિ માયરે-ધન્ય.
આનંદ વિજય હરિશંકર સદાય શુભ 'સ્વરાજ' વાયુ આજ વાયરે-ધન્ય.